

SPRAWOZDANIE
DYREKCYI C. K. GIMNAZYUM
FRANCISZKA JÓZEFA WE LWOWIE
ZA ROK SZKOLNY 1916/17.

WE LWOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.
Z Drukarni JAKUBOWSKIEGO I SP.
1917.

BY ERAS.

Sept 188.

1916—1917.

Obfity w brzemienne wypadki okres wojny miał w ubiegłym roku szkolnym zdarzenia, które specjalną wypełniły kartę naszego życia państwowego i narodowego.

Na prastarym tronie Habsburgów dokonana się zmiana: po sędziwym Cesarzu i Królu Franciszku Józefie I., który przez 68 lat chlubnie władał dzierzawami przodków, nastąpił Cesarz i Król Karol I., jako prawowity Spadkobierca dziedzictwa swego stryjecznego dziada.

Data zwrotną w następstwie tych historycznych faktów był 21. listopada. W dniu tym zamknął znużone powieki Cesarz Franciszek Józef I. Lotem błyskawicy rozeszła się żałobna wieść po całej Monarchii i poruszyła do głębi wszystkie jej ludy. Szkoła pod głosem tej wieści przerwała swe czynności 22. listopada, zawieszając je na telegraficzne zarządzenie Rady Szkolnej Krajowej także na dalsze dwa dni. W dniu 30. listopada, kiedy wśród uroczystości pogrzebowej kryпта OO. Kapucynów przyjmowała nową trumnę do pośmiertnej Domus Augustana, zebrała się młodzież przy komplecie Grona nauczycielskiego w kaplicy Zakładu na nabożeństwo, po którym uczestniczyła w manifestacji żałobnej.

Radca Rządu dr. Śmiałek wobec kirem przysłoniętego biustu ś. p. Cesarza podniósł w zagajającym przemówieniu ogólny smutek, w który pogrążył całe państwo zgon umiłowanego Monarchy, uwydatniając szczególnie momenta, które nasz kraj i nasz naród wiodą w żałobie myślami do zgasłego na zamku Schönbrunnskim życia Cesarza i Króla. Wszystkie dziedziny narodowego bytu odczuwały błogie skutki mądrych i sprawiedliwych rządów dobrotliwego Władcy, troskliwą Jego opiekę czuło na sobie szkolnictwo. Gimnazjum,

ustrojem oparte o znakomity „Zarys organizacyjny“, wydany w pierwszym roku panowania Cesarza Franciszka Józefa I, z uzyskaniem swobód językowych, dostosowane do potrzeb kraju, stało się ogniskiem wyższego wykształcenia, którego światło rozszczepliło się z czasem w pokaźną liczbę zakładów.

Wczesną datą powstania szczyli się Zakład tutejszy. Już w roku 1856 łaską Monarchy powołany do życia, a w następnym zaraz roku osobnem Najwyższem Postanowieniem zaszczycony mianem gimnazjum Franciszka Józefa, z początkowych czterech klas dopełnia się niedługo przy stałej życzliwości Cesarza w gimnazjum całe, aby następnie w długim szeregu lat zajaśnieć świetnością imion wychowawców i wychowanków, którzy z tego Zakładu wychodzili. Z dumą mógł niedawno obchodzić jubileusz. To jeden z najbliższych przykładów świadczących, jak wielkie Zmarły Cesarz miał zrozumienie dla naszych potrzeb. W wielkim stopniu miał je i okazywał dla naszej tradycji i naszej przeszłości. Najwymowniejszym tego świadectwem jest manifest listopadowy, jakby akt ostatniej woli, którym wpisał nas na karty historii, a krajowi naszemu zapewnił swobodę w wyborze środków samostanowienia.

Szerokie tło dziejowe, na którym wielka postać Cesarza przejdzie do potomności, a naszą historię zabarwi wzorem stosunku między panującym a podwładnymi, przedstawił profesor Jan Friedberg w wyczerpującym wykładzie, którego zebrani w wielkim skupieniu wysłuchali.

Szlachetny posiew życzliwej ręki zaczyna już schodzić pod rządami młodego Władcy. Za pierwszym oficjalnym pobylem, którym Jego Cesarska Mość wraz z Najdostojniejszą Małżonką raczył zaszczycić nasz gród podwawelski 5 maja 1917, na powitanie prezesa Koła Polskiego najłaskawiej odpowiedział, że „stosunek osobisty, ożywiony wzajemnem zaufaniem, jaki wytworzył się między poprzednim Cesarzem a Polakami, pragnie utrzymać i dla siebie — a przejęty serdeczną sympatią dla narodu polskiego i rozumiejąc jego uczucia, pragnie urzeczywistnić Pismo Odręczne z 4. listopada 1916.“ Ta łaskawa zapowiedź wzajemnego stosunku na przyszłość wywołała zrozumiałą entuzjazm u świadków tej historycznej sceny i radosnem rozeszła się echem.

Wielka godzina na zegarze dziejów naszego narodu wybiła 5. listopada 1916, w którym to dniu z woli zwycięskich Monarchów proklamowane zostało Państwo Polskie. Ziścił się długi sen utajonych tęsknot, wieszczów poetów, trosk serc gorących i ofiarnych. Powtórzyło się Liwiuszowe „vix satis credere“ o podobnej chwili ogłoszenia Grekom wolności przez zwycięskiego wodza Rzymian. Pod wrażeniem ogólnej radości stała i szkoła, która ten pamiętny dzień święciła uroczystym obchodem 12. listopada. Młodzież zebrana w budynku szkolnym podążyła pod przewodnictwem swoich profesorów do bazyliki katedralnej, gdzie dla wszystkich zakładów lwowskich odprawił uroczyste nabożeństwo ks. Infułat Zajchowski, a ks. kan. Dziedzielewicz wypowiedział podniosłe, do wielkiej chwili zastosowane kazanie. Ciche westchnienia i gorąca pieśń z piersi wezbranych uczuciem dziękczynienia płynęła do Pana Zastępów...

Podobnie młodzież wszystkich zakładów lwowskich zgromadziła w teje świątyni w dniu 15. grudnia inna okoliczność. Po dniach radości, wywołanej wskrzeszeniem Państwa polskiego, przyszło narodowi polskiemu opłakiwać zgon największego swego pisarza doby współczesnej — Henryka Sienkiewicza. Najlepszy syn Ojczyzny, oddał na jej usługi wielkie siły całego życia, „odtworząc swym genialnym piórem świetność jej przeszłą i budząc ducha ku tej przyszłości, której jutrzeńkę gasnącem już okiem danem mu było oglądać. Hołd pamięci i usługom wielkiego pisarza i obywatela społeczeństwo, świadome wielkiej straty, jaką poniosło, oddało w całym szeregu objawów żałoby, — częśćkę należną złożyła i szkoła, rozważając na lekcjach, jaką spuściznę odziedziczył naród w spadku po Sienkiewiczu i jednocześnie się w wspólnych modłach za spokój Jego duszy w nabożeństwie, odprawionem dla młodzieży przez ks. Infułata Zajchowskiego przy komemoratywnym uczczeniu Jego zasług wymownymi ustami ks. kan. Dziedzielewicza.

Wymienione zdarzenia roku ubiegłego odcinały się od normalnego toku wypadków, kierowanych regulaminem przepisów szkolnych i od tła chwili, nad którą zaciężyła wojna. Kronika bieżąca i statystyczne zapiski zobrazowują w głównych przejawach treść życia szkoły. Dokumentem czasu będzie wzmiana nad młodzieżą opieka tak Władzy szkolnej jak i czynników pozaszkolnych. Z troski ostatnich wypłynęła sprawa

obdzielania uczniów uboższych obiadami, którem kierowała Komenda miasta przy pomocy pań komitetowych; z hojności miejskiego Urzędu aprowizacyjnego sprawa rozdawania uczniom śniadań, czem gorliwie w obrębie Zakładu zajmował się związany „Komitet matek“. Władze szkolne nie spuszczały z oka narażonego w dzisiejszych czasach na większe niebezpieczeństwo zdrowia młodzieży tak fizycznego jak i moralnego.

Celem specjalnych zarządzeń Rady Szkolnej krajowej było podniesienie umysłowego poziomu, który obniżyć się począł już przed wojną. Myślą przewodnią tych zabiegów było ustrzedz młodzież przed nabywaniem powierzchownych, luźnych, rozprószonych wiadomości; a zapewnić jej konsolidację wiedzy i ugruntowanie zasad dla życia, aby wzmocnić intelektualną i moralną wytrzymałość młodych pokoleń i rzucić silne fundamenta pod nowobudującą się przyszłość. Bo wśród zawieruchy i ruin, jakie wojna światowa sprowadziła, przeziierać się zdaje spragnionym oczom utęskniony błękit nadziei, o nieokreślonym jeszcze, jak każda przyszłość, a gorąco oczekiwanym znaku: „novus rerum nascitur ordo“.

Kronika wojenna Zakładu.

Zestawił

Jan Friedberg.

Budynek szkolny w czasie wojny.

Wybuch wojny, w pierwszych dniach sierpnia 1914 r., a więc w czasie wakacyjnym, zastał gmach szkoły naszej pustym. Jak i inne gmachy szkolne, zajęły i nasz budynek władze wojskowe na koszary. Pod koniec miesiąca był cały budynek koszarami, ale w kancelaryi dyrektora i w przyległej części korytarza wrzało życie szkolne: gromadzili się kandydaci do poprawek i egzaminów wstępnych, zewsząd pytano o początek roku szkolnego i t. d. W kancelaryi Dyrektora i w gabinecie przyrodniczym odbywały się egzamina, a wszystko w atmosferze niebywałej, nowej dla szkoły. Denerwująca niepewność otrzymała wkrótce tragiczne wyjaśnienie — inwazyę. Gmach szkolny opustoszał, ale dyr. Schneider pozostał na stanowisku. Pozostało w mieście kilku profesorów i pewna część młodzieży z perspektywą przymusowo przedłużonych wakacji.

I zaczęły się te tragiczne „wakacje”. Gmach szkolny zostały władze wojskowe nieprzyjacielskie na razie w spokoju. Już jednak miano go zająć na koszary, ale interwencja opiekuna miasta, Prezydenta Rutowskiego, zdołała go od tej roli uwolnić, jako własność gminy. Olbrzymie straty Rosyan w zachodniej Galicyi, a jeszcze większe w Karpatach, spowodowały ich do poszukiwania nowych gmachów na szpitala we Lwowie. Gimnazjum tutejsze zostało rosyjskim szpitalem wojskowym, a sąsiedni gmach szkoły realnej, również własność gminy, przemieniono na główny skład apteczny. Sale szkolne na piętrach przepełnione ciężko rannymi, a sale szkolne parterowe jako mieszkania żołnierzy sanitarnych — oto obraz naszego gmachu w październiku 1914 r.

Wprawdzie szpital przebywał w gmachu tylko czas niedługi, ale skład apteczny mieścił się w sąsiedniej szkole real-

nej prawie przez cały czas inwazyi; rosyjscy żołnierze sanitarni mieli w gimnazyum pomieszczenie aż do 20. stycznia.

Z tych czasów zasługuje na uwagę, że gdy gmach szkolny był szpitalem, była trupiarnią sala gimnastyczna, parterowy budynek, stojący pomiędzy ogrodem gimnazyalnym a ogrodem szkoły realnej.

W jesieni i zimie r. 1914 znalazła w gmachu naszym pomieszczenie jedna z najsympatyczniejszych instytucyi, stworzonych przez Prezydenta Rutowskiego, dzielnicowa komenda Miejskiej Straży Obywatelskiej (M. S. O.), która wobec najeźdźcy dzielnie broniła godności miasta i mienia obywateli. Lokal biblioteczny i przyległa sala w parterze służyły jej za strażnicę w czasie od 12. września do 5. stycznia 1915.

Troską mieszkającego na I. piętrze dyr. Schneidra było ochronić gmach od zniszczenia, a urządzenie szkoły, biblioteki i przybory naukowe od grabieży. Udało mu się najpierw uzyskać to, że kancelaryi dyrektorskiej nie ruszano, więc akta szkolne, a między innymi i dawne świadectwa i katalogi ocalały. Zbiory naukowe były „oficyalnie“ chronione, ale „nieoficyalnie“ działy się rzeczy dziwne. Oto n. p. wazy, czarki i filiżanki z terakoty i glinki, przeznaczone jako modele do nauki rysunków, służyły sanitaryuszom rosyjskim do picia „czaju“; — „na czaj“ wędrowały też książki z umieszczonych po salach bibliotek klasowych, które sprzedawano kolejno po mocno niżonych cenach miejscowym antykwaryuszom o mniej wybrednych sumieniach. Przepadła blisko czwarta część książek z bibliotek klasowych.

Udało się natomiast ochronić zasobną bibliotekę profesorów i gabinety fizyczny i przyrodniczy, a więc zbiory najważniejsze i najkosztowniejsze.

Z końcem lutego kazano terycyanom, których władze rosyjskie do ciągłych bezpłatnych posług zmuszały, wyczyścić i uporządkować budynek, gdyż miał służyć na pomieszczenie „rosyjskich kursów nauczycielskich“. Kursa te miały w przyspieszonym tempie wykształcić nauczycieli i nauczycielki „rdzennie rosyjskich“ szkół ludowych w Galicyi. Uczestnikom kursu dano pomieszczenie w gmachu. Sale I. piętra służyły jako mieszkania dla mężczyzn, na II. piętrze dla kobiet. Naukę prowadzono podobno bardzo intensywnie, a chodziło o język, literaturę i historję rosyjską, a także i o... nastroj. Sprowadzono czysto rosyjskie grono profesorów tej szkoły, a naczelny dyrektor szkolnictwa rosyjskiego w Galicyi, Pleskij, a koniuszy carski Czichaczew, pełniący funkcje jakoby kuratora szkół w „generał gubernatorstwie galicyjskiem“ byli częstymi gośćmi w zakładzie, inspekcjonując owe „kursa“ *).

*) I w czasie trwania kursów trzeba było bacznie uważać na zbiory Zakładu. Skuteczną pomoc znalazł Dyrektor w terycyanie Znamirovskim.

Zaledwo kurs się skończył (20. marca), poczęły się u dyr. S. pojawiać różne osobistości rosyjskie z żądaniem, by im pokazał nie tylko gmach cały, ale i swoje mieszkanie, gdyż mają tu urządzić „rdzennie rosyjskie“ gimnazyum. Dyrektor odsyłał jednak tych panów do Prezydenta Rutowskiego, podając, że gmach jest własnością gminy.

Po szczęśliwym uwolnieniu Lwowa, za zezwoleniem władz szkolnych i miejskich, zajęła w lipcu niektóre sale na I. piętrze Komisyja Komendy Legionów polskich, która urządziła tu biuro werbunkowe. Dwukrotnie wyruszały stąd drużyny ochotników na dworzec kolejowy, udając się do obozów ćwiczeń w Królestwie.

Z początkiem sierpnia urządziło w gmachu Zakładu Tow. Nauczycieli Szkół wyższych „wakacyjny kurs uzupełniający“ dla młodzieży szkół średnich, która przez rok nauki nie pobierała. Kurs ten trwał niecały miesiąc, gdyż Wysoka c. k. Rada Szkolna Krajowa zarządziła rozpoczęcie regularnej nauki szkolnej już w sierpniu.

Już od 15. lipca r. 1915 odbywały się egzamina dojrzałości dość licznie zgłaszających się dawniejszych uczniów i eksternistów. W sierpniu 1915 wróciło do naszego gmachu normalne życie szkolne. Dnia 18. sierpnia jako dzień urodzin Najjaśniejszego Pana, ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I., odbyło się w auli Zakładu uroczyste nabożeństwo z udziałem grona nauczycielskiego i licznie zebranej młodzieży.

Dnia 20. sierpnia ogłosiła Dyrekcyja wpisy, a dnia 26. sierpnia 1915 r. rozpoczął się nowy rok szkolny 1915/16 uroczystym nabożeństwem w auli Zakładu.

Współdziałanie profesorów i uczniów Zakładu w obecnej wojnie.

(Ciąg dalszy i uzupełnienie do Sprawozdania za lata szkolne 1914/15 i 1915/16).

I. Profesorowie.

A) Pełnią służbę wojskową w dalszym ciągu:

1. **Józef Pytel**, dr., c. k. prof. w VIII. r., pełni służbę wojskową od początku wojny jako c. k. porucznik pospolitego ruszenia. Zajęty w jednym z obozów jeńców.

2. **Wojciech Pietras**, dr., egz. zast. naucz., pełni służbę wojskową na froncie, jako c. i k. porucznik artylerji. Otrzymał „*signum laudis*“ i „*mały złoty medal waleczności*“.

3. **Juliusz Zaleski**, zast. naucz., służy wojskowo od jesieni r. 1914. W ostatnich tygodniach, jako c. i k. podporucznik piechoty, ciężko ranny na froncie włoskim, przebywa w szpitalu polowym. Otrzymał za waleczność „wojskowy krzyż zasługi z mieczami“.

B) *Powołani do służby wojskowej i reklamowani.*

1. **Emanuel Roszko**, c. k. profesor w VII. r.
2. **Jan Friedberg**, c. k. prof. w VIII. r.
3. **Antoni Tyczyński**, c. k. profesor.
4. **Bolesław Czuruk**, zast. naucz.
5. **Wiktor Jakób**, egz. zast. naucz.
6. **Jan Kloss**, zast. naucz.
7. **Józef Mackiewicz**, zast. naucz.
8. **Eustachy Nowicki**, dr. fil., c. k. nauczyciel gimnaz.
9. **Rudolf Nykołajczuk**, zast. naucz.
10. **Julian Wojciechowski**, zast. naucz.

C) *Internowani we Francji.*

1. **Zygmunt Klemensiewicz**, dr., egz. zast. naucz., docent uniwersytetu lwowskiego, przebywa ciągle, jako internowany we Francji, gdzie go zaskoczył wybuch wojny.

D) *Nieznani z miejsca pobytu :*

1. **Stanisław Łabendziński**, dr., zast. naucz.
2. **Bolesław Zajączkowski**, zast. naucz.
3. **Roman Zrębowicz**, zast. naucz.

O tych trzech członkach grona, którzy przed wybuchem wojny w naszym Zakładzie pracowali, brak w dalszym ciągu wszelkich wiadomości.

II. Sługa szkolny.

Józef Darowski, pomocnik tercyana, powołany do c. i k. armii w r. 1915, służy jako podoficer w 1. rezerwowym pułku haubic.

III. Uczniowie.

A) *Uzupełnienie wiadomości o uczniach, podanych już w zeszłorocznym „Sprawozdaniu“ **.

(17) **Mieczysław Dobija**, obecnie dr. praw, po wyleczeniu z ran ponownie powołany do c. i k. armii, do służby pozafrontowej. — (25) **Stan. Apfel**, otrzymał stopień chorążego

*) Cyfry podane w nawiasie odnoszą się do „Sprawozdania“ zeszłorocznego, str. 44—47.

w 1. p. piech. wojsk polskich. — (51) **Jan Drzymuchowski**, kapral, j. o. 85 p. p., jako czasowo urlopowany zdał egzamin z materiału klasy VII., a następnie uczęszczał przez parę tygodni do kl. VIII. — (55) **Stanisław Maniak**, sekcyjny 1 p. ułanów polskich, jako czasowo urlopowany zdał egzamin wstępny do kl. VIII. i uczęszczał do tejże klasy przez miesiąc. — (65) **Wład. Żymirski**, wstąpił w jesieni r. 1914 do II. brygady leg. pol. i odbył wszystkie jej walki w Karpatach i na Wołyniu. Jest kapralem 2 pułku piech. wojsk pol. w oddziale telefonicznym. Ukończył szkołę oficerską. Odznaczenia: mały srebrny medal waleczności i krzyż II. brygady „za wierną służbę”. — Czasowo urlopowani uczęszczałi do kl. VIII. przez miesiąc i następnii zdali „maturę wojenną*): (71) **Józ. Barański**, j. o. 95 p. p. — (72) **Artur Goldberg**, j. o. 77 p. p. — (74) **Stan. Kijankowski**, j. o. 15 p. p. — (75) **Ferdynand Pokorny**, j. o. 30 p. p. — (76) **Karol Rudnicki**, j. o. 41 p. p. — (78) **Zdz. Sędzimir**, j. o. 30 p. p. — (79) **Jerzy Widt**, j. o. 30 p. p. — (90) **Włodz. Dołżycki**, 1 p. artyl. wojsk polskich.

(97) **Ad. Mostowski**, czasowo urlopowany, j. o. 30 p. p., uczęszczał przez miesiąc do kl. VIII. — (98) **Henr. Vorzimmer**, służy od r. 1916 w piech. w. polskich, uczęszczał do kl. VIII. jak poprzedni. Obaj byli ubiegłego roku uczniami kl. VII.

Powołani do służby ub. roku z kl. VI., a obecnie czasowo urlopowani z wojska, uczęszczałi przez miesiąc do kl. VII.: (106) **Jul. Beigel**, j. o. 15 p. p. — (107) **Zygmunt Bratkowski**, j. o. — (108) **Ferd. Csala**, j. o. — (110) **Bern. Distler**, j. o. 15 p. p.

Powołany do wojska w ub. roku z kl. V., a obecnie czasowo urlopowany, uczęszczał do kl. VI.: (114) **Jan Harasym**.

B) Polegli na polu chwały, dawniejsi uczniowie Zakładu:

116. Dr. **Stanisław Srokowski**, ur. w r. 1888 we Lwowie, był uczniem Zakładu od r. 1898 do 1906, kiedy złożył egzamin dojrzałości. Studya prawnicze odbył w uniwersytecie lwowskim, gdzie też uzyskał stopień doktora praw. Odbywszy poprzednio, w latach uniwersyteckich, służbę wojskową jako jednoroczny ochotnik w kawaleryi, wstąpił z początkiem wojny do szeregów i odbył całą wojnę na froncie rosyjskim; od lutego b. r. walczył na froncie włoskim. Za niepospolite męstwo i wybitne zdolności otrzymał „signum laudis“ i „wielki srebrny medal waleczności“; był porucznikiem jednego z pułków ułanów. Poległ na włoskim froncie 23. maja b. r., rozszarpany pociskiem szrapnela. — 117. **Henryk Lipschütz**, ur. w r. 1897

*) W „Sprawozdaniu“ zeszlórocznem podano przez omyłkę, jakoby ci uczniowie klasy VIII. zdawali maturę wojenną. Wtedy wstąpili wprost do szeregów, maturę zdali dopiero bieżącego roku.

w Krakowie, był uczniem Zakładu (kl. I.—VII.) do lata r. 1914, kiedy ukończył kl. VII. Powołany do c. i k. armii, złożył w r. 1915 maturę wojenną, poczem w 24 pułku artyl. poln. dosłużył się stopnia podoficerskiego („Vormeister“) i otrzymał „srebrny medal waleczności“. Poległ dnia 6. lipca 1916 r. pod Kirlibabą, jako obserwator artylerji. Pogrzebany w dolinie Łuczyny pod Kirlibabą.

C) *Wiadomości o uczniach dawniejszych, służących wojskowo :*

118. **Baczyński Zdzisław**, legionista, zdawał egzamin z kl. IV. — 119. **Borowski Zdzisław**, j. o. c. k. armii, zdawał egzamin z kl. VI. — 120. **Magierowski Bolesław**, w r. 1914 uczeń kl. IV. A., wstąpił z początkiem wojny do legionów polskich i odbył wszystkie boje I. brygady, jako ułan. Jest sekcyjnym w 1 pułku ułanów polskich. W bież. roku szk. czasowo urlopowany złożył egzamin wstępny do kl. V. — 121. **Mazurkiewicz Franciszek**, w r. 1914 uczeń kl. V. B. Z początkiem wojny wstąpił do legionów polskich i w 1 pułku piechoty odbył wszystkie walki I. brygady, doszedłszy do stopnia „sekcyjnego“. Po dłuższem leczeniu z ciężkich ran otrzymał w jesieni r. 1916 jako inwalida roczny urlop. Zgłosiwszy się do egzaminu prywatnego złożył w Zakładzie egzamin z kl. VII. — 122. **Pawelek Juliusz**, w r. 1914 uczeń klasy VI. B, powołany do c. i k. armii w r. 1915 jako j. o. piechoty, gdzie dosłużył się stopnia kaprała. W bieżącym roku szkolnym czasowo urlopowany zdawał egzamin z kl. VII. — 123. **Szapajko Stanisław**, był uczniem Zakładu w kl. I. (r. 1909/10) poczem uczęszczał do tut. akademii handlowej (kurs niższy i wyższy), ale przed ukończeniem powołany do c. i k. armii w r. 1914. Odbywszy całą kampanję dosłużył się od szeregowca stopnia sierżanta i otrzymał „bronzowy“ i „wielki srebrny medal waleczności“. Czasowo urlopowany złożył w bieżącym roku szkolnym egzamin z materiału klas II.—VI. — 124. **Stefan Ziobrowski**, w r. 1914 uczeń klasy VI. A, powołany do c. i k. armii w Wiedniu w marcu r. 1915, wstąpił do 30 p. p. Wyruszywszy z końcem maja na front rosyjski, walczył do 7. sierpnia tegoż roku, kiedy pod Kraśnikiem, w Królestwie Polskiem, dostał się do niewoli. Przebywa w Borysowie w gub. Woroneskiej. — 125. **Leonard Rajewski**, uczeń tut. Zakładu, złożywszy chlubnie egz. dojrzałości w r. 1916, wstąpił w jesieni t. r. do 3 pułku piechoty wojsk polskich.

D) *Wstąpili do służby wojskowej w r. szkol. 1916/17 :*

Z klasy V. A: 126. **Czerniec Stan.**, wstąpił do wojska polsk. — Z klasy V. B: 127. **Doryk Teodozy**, powoł. do c. i k. armii. — 128. **Smutek Jan**, wstąpił do wojska pol. — Z klasy VI.: 129. **Czyżewski Jan**, wstąpił do c. i k. armii. — 130. **Dy-**

mitr Wiktor, wstąpił do 3 p. piech. wojsk pol. Czasowo urlopowany złożył egzamin wstępny do kl. VI. i uczęszczał przez miesiąc do tej klasy. — 131. **Smutek Eugeniusz**, powoł. do c. i k. armii. — *Z klasy VII. A:* 132. **Allweil Ozyasz**, powoł. do c. i k. armii (j. o.)*. — 133. **Willaume Jerzy**, wstąpił do wojska pol. — 134. **Żmudziński Leopold**, powoł. do c. i k. armii (j. o.). — *Z klasy VII. B:* 135. **Balicki Stan.**, wstąpił do wojska pol. — 136. **Brandt Izidor**, powoł. do c. i k. armii (j. o.). — 137. **Fritz Fryderyk**, powoł. do c. i k. armii (j. o.). — 138. **Gottlieb Febus**, powoł. do c. i k. armii (j. o.). — 139. **Ladre Bernard**, powoł. do c. i k. armii (j. o.). — 140. **Mojseowicz Roman**, wstąpił do wojska pol. — 141. **Piątkiewicz Witold**, wstąpił do 2 pułku piechoty pol. — *Z klasy VIII. : *** 142. **Bocian Stanisław**, powoł. jako j. o. do 45 pułku piech. (M. W.). — 143. **Eckert Kazimierz**, wstąpił do wojska polsk. (M. W.). — 144. **Fabiański Jan**, wstąpił do wojska polsk. (M. W.). — 145. **Gergowicz Jerzy**, powoł. do c. i k. armii jako j. o. (M. W.). — 146. **Güttler Ferdynand**, powoł. jako j. o. do 19 pułku obr. kraj. (M. W.). — 147. **Hobler Tadeusz**, wstąpił do 1 pułku artyl. polskiej (M. W.). — 148. **Kasperek Wiktor**, powoł. do c. i k. armii, jako j. o. (M. W.). — 149. **Kornella Maryan**, wstąpił do 1 pułku piechoty wojsk polsk. (M. W.). — 150. **Loesch Maryan**, powoł. do 30 p. piech. jako j. o. (M. W.). — 151. **Mazanowski Maryan**, powoł. do c. i k. 11 pułku haubic jako j. o. (M. W.). — 152. **Mensch Józef**, powoł. do c. i k. armii jako j. o. (M. W.). — 153. **Nechay Adam**, powoł. jako j. o. do c. i k. armii (M. W.). — 154. **Raps Wiktor**, powoł. do 41 pułku piech. jako j. o. (M. W.). — 155. **Rybiński Tadeusz**, wstąpił do 1 pułku artyl. polskiej (M. W.). — 156. **Winckler Maryan**, powoł. do 26 pułku obr. kraj. jako j. o. (M. W.). — Powołany do c. i k. armii z początkiem roku 1916 z klasy VII.: 157. **Stock Karol**, j. o. 15 p. piech., czasowo urlopowany zdawał egz. z kl. VII.

---

*) (j. o.) = jednoroczny ochotnik.

***) (M. W.) = matura wojenna.

I.

Skład grona nauczycielskiego

w roku szkolnym 1916/17.

	tyg. godz
1. Śmiałek Wincenty , c. k. radca Rządu, dyrektor c. k. gimnazyum IV.	
2. Bad Hirsch , naucz., uczył rel. moż. w kl. I.—VIII.	16
3. Barański Franciszek , prof., bawił na urlopie.	
4. Dobrzański Bronisław , prof. w VII. randze, bawił na urlopie.	
5. Frank Wincenty , radca szk., prof. w VII. r., zawiadowca gab. fiz., uczył mat. w kl. V. A i B, VIII., fiz. w kl. VII. A, VIII.	15
6. Friedberg Jan , prof. w VIII. r., uczył hist. i geogr. w kl. III. A, V. B, VII. A i B	16
7. Lewicki Jarosław , ks., prof. filii c. k. gimn. VII., uczył rel. gr. kat. w jęz. pols. w kl. I., III., IV.	4
8. Limbach Józef , dr. fil., radca szk., prof. w VII. r., zawiad. gab. przyr., uczył hist. natur. w kl. I. A i B, II., V. A i B, VI.	14
9. Maksymowicz Adam , dr. fil., prof. w VIII. r. docent politechniki, uczył mat. w kl. I. A, II., VI., VII. A i B	15
10. Maurer Józef , prof., uczył jęz. łac. w kl. II., jęz. pols. w kl. I. A, V. A, VII. A	16
11. Nowicki Eustachy , dr. fil., prowizoryczny nauczyciel, zatrudniony w filii c. k. gimn. VII. we Lwowie.	
12. Osiecki Wiktor , dr. fil., prof. w VIII. r., przydziel. z c. k. gimn. V., zawiadowca zbiorów geogr., gosp. kl. VI., uczył hist. i geogr. w kl. IV., V. A, VI., VIII.	15
13. Pohlman Zdzisław , prof. c. k. gimn. w Trembowli, zatrudniony w c. k. gimnazyum IV., uczył geogr. w kl. I. A i B, od 8. października nadto histor. i geogr. w kl. II., III. B,	12
14. Ratuszny Antoni , ks., dr. fil., prof. w VIII. r., exhortator niedzielnych i świątecznych nauk, uczył rel. rz. kat. w kl. I. A, II., III. A, IV., V. A, VI., VII. A, VIII.	16
15. Roszko Emanuel , prof. w VII. r., zawiadowca niem. bibl. uczniów, pomocnik kancelaryjny dyrektora, gospodarz kl. VII. A, uczył jęz. niem. w kl. I. A, III. B, VII. A i B, VIII.	21
16. Skoczyłaś Ludwik , prof., w II. półr. gospodarz kl. IV., uczył od 13. lutego języka polskiego w kl. I. B, III. B, IV., VI., VII. B	15

17. **Szujski Władysław**, prof., gosp. kl. VIII., uczył^{tyg. godz.} jęz. łac. i grec. w kl. VIII. 10
18. **Tyczyński Andrzej**, prof. c. k. gimn. w Brodach gosp. kl. I. A, uczył jęz. łac. w kl. I. A, jęz. grec. w kl. IV., jęz. pols. w kl. VI., VIII., od 13. lutego jęz. łac. w kl. I. A, jęz. grec. w kl. IV., jęz. pols. w kl. VIII., od 25. kwietnia nadto jęz. pols. w kl. V. B. 17
19. **Vrtel Stefan**, dr. fil., prof., przydzielony z I. gimnazjum w Rzeszowie, zawiadowca bibl. naucz., gosp. kl. III. B, uczył w I. półr. jęz. łac. w kl. III. B, jęz. pols. w kl. I. B, III. B, VII. B w 15 godzinach tygodniowo, od 13. lutego jęz. łac. w kl. III. B 6
20. **Zawirski Zygmunt**, dr. fil., prof., przydzielony z c. k. II. gimn. w Rzeszowie, zatrudniony w c. k. gimn. VII. we Lwowie. . . . .
21. **Czuruk Bolesław**, zast. naucz., gosp. kl. II., uczył jęz. polsk. w kl. II., III. A, hist. w kl. I. A i B, hist. i geogr. w kl. II. i III. B, od 8. października jęz. pols. w kl. II. i III. A, hist. w kl. I. A i B 11
22. **Gawlikowski Ryszard**, egz. zast. naucz., uczył rys. jako przedmiotu obowiązkowego w kl. I. A i B, II., III. A i B, IV. 24
23. **Golias Maryan**, egz. zast. naucz., zawiadowca polskiej bibl. uczniów, gosp. kl. VII. B, uczył jęz. łac. w kl. VII. A i B, jęz. grec. w kl. V. B, VII. B 19
24. **Grabowski Ignacy**, ks., dr. teol., egz. zast. naucz., exhortator niedzielnych i świątecznych nauk, docent Uniwersytetu i prefekt Semin. duchow., uczył rel. rz. kat. w kl. I. B, III. B, V. B, VII. B 8
25. **Jakób Wiktor**, egz. zast. naucz. filii c. k. VII. gimn., do 12. lutego gosp. kl. IV., uczył mat. w kl. I. B, III. A i B, IV., fiz. w kl. III. A i B, IV., VII. B 23
26. **Kloss Jan**, zast. naucz. c. k. VI. gimn., gosp. kl. III. A, uczył jęz. łac. w kl. III. A, IV., jęz. grec. w kl. III. A, VI. 22
27. **Łempicki Zygmunt**, dr. fil., docent Uniwersytetu, egz. zast. naucz. w c. k. VI. gimn., gosp. kl. V. B, uczył jęz. pols. w kl. IV., V. B, jęz. niem. w kl. V. A i B, VI., od 13. lutego jęz. pols. w kl. V. B, jęz. niem. w kl. V. A i B, VI., od 25. kwietnia jęz. niem. w kl. V. A i B, VI. 12
28. **Mackiewicz Józef**, zast. naucz., gosp. kl. V. A, uczył jęz. łac. w kl. V. A i B, VI., jęz. grec. w kl. VII. A 22
29. **Nykołajczuk Rudolf**, zast. naucz., gosp. kl. I. B, uczył jęz. łac. w kl. I. B, jęz. grec. w kl. III. B, V. A, prop. fil. w kl. VII., VIII. 20
30. **Wojciechowski Julian**, egz. zast. naucz. gimnastyki, uczył jęz. niem. w kl. I. B, II., III. A, IV., kaligr. w kl. I. A i B 19

II.

Zmiany w gronie nauczycielskiem.

Najwyższem Postanowieniem z dnia 17. czerwca 1916 został dyrektor *Stanisław Schneider* na własną prośbę przeniesiony w stały stan spoczynku (c. k. Min. W. i O. z d. 5. lipca 1916 l. 9640, R. S. kr. z d. 24. lipca 1916 l. 14704/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa reskryptem z dnia 5. września 1916 l. 17813/IV na czas wakansu, który przeciągnął się przez rok cały, poruczyło Dyrektorowi c. k. gimnazjum IV. radcy Rządu dr. *Wincentemu Śmiałkowi* pedagogiczne kierownictwo Zakładu.

Najwyższem Postanowieniem z d. 6. kwietnia 1917 został dyrektor c. k. gimnazjum VI. dr. *Konstanty Wojciechowski* mianowany dyrektorem tutejszego Zakładu (c. k. Min. W. i O. z d. 13. kwietnia 1917 l. 6110, R. S. kr. z d. 25. kwietnia 1917 l. 8504/IV) z terminem urzędowania od 1. września 1917 (R. S. K. z d. 12. czerwca 1917 l. 12331/IV.).

C. k. Rada Szkolna krajowa reskryptem z d. 8. listopada 1916 l. 23313/IV zwolniła mianowanego Najwyższem Postanowieniem z d. 22. września 1916 profesora tutejszego Zakładu dr. *Władysława Semkowicza* nadzwyczajnym profesorem Wszechnicy Jagiellońskiej od dotychczasowych obowiązków służbowych počawszy od 1. października 1916.

C. k. Rada Szkolna krajowa reskryptem z dnia 29. września 1916 l. 12704/IV mianowała zastępcę nauczyciela dr. *Eustachego Nowickiego* prowizorycznym nauczycielem počawszy od 1. października (zaprzys. 12. października 1916).

C. k. Rada Szkolna krajowa reskr. z d. 7. lutego 1917 l. 3256/IV zezwoliła przydzielonemu do służby w c. k. gimnazjum w Bochni prof. *Ludwikowi Skoczylasowi* na powrót do swego miejsca służbowego w tutejszym Zakładzie.

C. k. Rada Szkolna krajowa udzieliła: a) urlopu na I. i II. półrocze z powodu złego stanu zdrowia profesorowi *Franciszce Barańskiemu* (14. września 1916 l. 19461/IV i 5. lutego 1917 l. 978/IV) i profesorowi *Bronisławowi Dobrzańskiemu* (6. września 1916 l. 18848/IV i 14. marca 1917 l. 5606/IV) — b) zniżki godzin: zastępcy nauczyciela *Bolesławowi Czurukowi* dla poratowania zdrowia na przeciąg I. i II. półrocza (25. września 1916 l. 20283/IV i 17. marca 1917 l. 4115/IV), zast. naucz. dr. *Zygmuntowi Łempickiemu* w II. półroczu dla przygotowanych prac do wykładów Uniwersyteckich (13. marca 1917 l. 4853/IV), profesorowi dr. *Stefanowi Vrtelowi* na II. półrocze dla pracy w Archiwum wojennem (1. lutego 1917 l. 473/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa przyznała profesorowi drowi *Stefanowi Vrtelowi* počawszy od 1. lipca 1916 dodatek pięcioletni (14. października 1916 l. 22048/IV), profesorowi *Józefowi*

Maurerowi począwszy od 1. grudnia 1916 drugi dodatek pięcioletni (20. sierpnia 1916 l. 17328/IV), profesorowi *Zygmuntowi Zawirskiemu* począwszy od 1. czerwca 1917 drugi dodatek pięcioletni (20. sierpnia 1916 l. 17328/IV).¹

III.

Tematy wypracowań piśmiennych.

a) W języku polskim.

Klasa V. a.

1. Obrazy lasu. Na podstawie przeczytanych ksiąg Pana Tadeusza (szk.).
2. Jaką powinna być poezya i jaki jej stosunek do życia. Na podstawie ustępu z powieści Kraszewskiego p. t. „Pierwsze kroki“ (dom.).
3. Jak stopniuje Słowacki skalę bólu w „Ojcu zadżumionych“? (szk.).
4. Uroczystości weselne u ludu i drobnej szlachty (dom.).
5. Obraz stosunków społecznych w sielance Szymonowicza p. t. „Żeńcy“ (szk.).
6. Bitwa z Moskalami. Na podstawie Pana Tadeusza (szk.).
7. Dlaczego i jak mamy kochać ojczyznę? Na podstawie przeczytanych ustępów (dom.).
8. Akcja polityczna księdza Robaka i jej rozwiązanie (szk.).
9. Jaki jest cel i jakie środki jego osiągnięcia prozy i poezyi? (dom.).
10. Charakterystyka Sędziego (szk.).

Klasa V. b.

1. Sielankowość Wiesława (szk.).
2. Jak oprowadzałbym cudzoziemca po Lwowie (dom.).
3. Poglądy Kraszewskiego na zadania poety podług wyciątku z „Powieści bez tytułu“? (szk.).
4. Jakie wypadki poprzedziły i wywołały zajazd w Panu Tadeuszu? (dom.).
5. Jak przetworzył Słowacki „surowy materyał w Janie Bieleckim“? (szk.).
6. Dzieje Jacka Soplicy (dom.).
7. Znaczenie wykopalisk Schliemanna dla poznania kultury greckiej (szk.).
8. Tok myśli i układ treści w Kazaniu Skargi „O miłości ojczyzny“ (szk.).
9. Lwów w Trylogii Sienkiewicza (dom.).
10. Konflikt w Zemście (szk.).

Klasa VI.

1. Jakiemi drogami wniknęła do Polski kultura zachodnia? (dom.).
2. Zasługi Reja około rozwoju literatury polskiej (szk.).
3. Czego domagają się nasi pisarze polityczni XVI. wieku? (dom.).
4. Jak pojmuje Rej wychowanie młodego człowieka? (szk.).
5. Charakterystyka Antenora (szk.).
6. W jaki sposób pociesza matka ojca po stracie dziecka w 19. trenie (szk.).
7. Dlaczego winniśmy miłować ojczyznę? Na podstawie Kazań Sejmowych Skargi (dom.).
8. Pieśń o słońcu. Na podstawie „Żeńców“ Szymonowicza (szk.).
9. Pan Zagłoba. Charakterystyka (dom.).
10. Odrodzenie szkolnictwa polskiego w 18. wieku (szk.).

Klasa VII. a.

1. Rozwinąć i uzasadnić zdanie: Radź się wielu, a słuchaj jednego (dom.).
2. do wyboru a) Wykazać, dlaczego słowa St. Augusta o Konarskim: „sapere auso“ są doskonałą charakterystyką tego człowieka? b) Jaką jest satyra Krasickiego? (szk.).
3. Świętą ma być pamięć naszych wielkich ludzi, Ona do życia co szlachetne budzi (dom.).
4. Pierwiastek romantyczny w literaturze Ks. Warszawskiego (szk.).
5. Co zrobiło na mnie w życiu najsilniejsze wrażenie? (dom.).
6. Ideały i hasła Filaretów (szk.).
7. Rozwiązać zdanie Mickiewicza „Świętym jest na ziemi, kto zawarł przyjaźń z świętymi“ (dom.).
8. Od Gustawa do Konrada (szk.).
9. Wyjaśnić i uzasadnić dwuwiersz Dmochowskiego:
Czytać dawne języki i obce rozumieć
Dobrze jest, lecz ojczysty trzeba naprzód umieć (dom.).
10. Prometeizm Konrada (szk.).

Klasa VII. b.

1. Przed obrazem Grottgera z cyklu „Wojna“. Wrażenie i refleksje (dom.).
2. Krasicki jako bajkopisarz (szk.).
3. Jak na mnie oddziaływała wojna? (dom.).
4. Pierwiastek patriotyczny w literaturze Księstwa Warszawskiego (szk.).
5. Główne myśli rozprawy Brodzińskiego „O klasycyzmie i romantyzmie“ (dom.).

6. Rozbiór treści wiersza Mickiewicza: „Już się z pogodnych niebios oćma zdarła smutna“ (szk.).
7. Jakie nowe pierwiastki przyniosły literaturze naszej ballady Mickiewicza? (dom.).
8. Miłość indywidualna w utworach A. Mickiewicza (dom.).
9. Tragedya zemsty. Na podstawie Konrada Wallenroda (szk.).
10. Dramat fantastyczny. Na podstawie Dziadów (dom.).

Klasa VIII.

1. Uzasadnić słowa Mickiewicza wypowiedziane w Konradzie Wallenrodzie: „Szczęście w domu nie znalazł, bo go nie było w ojczyźnie“ (szk.).
2. Wartość i znaczenie poezji narodowej (dom.).
3. Słaby tylko ten, kto stracił wiarę w siebie, a mały ten, kto do małego dąży celu (dom.).
4. Konrad a ks. Piotr w II. cz. Dziadów (szk.).
5. Lechici a Wenedzi. Charakterystyka porównawcza (dom.).
6. Hr. Henryk a Pankracy (szk.).
7. Reformy społeczno-polityczne „Sejmu Wielkiego“ (dom.).
8. Myśl przewodnia w Irydyonie (szk.).

b) W języku niemieckim.

Klasa V. a.

1. Meine Ferienerlebnisse (dom.).
2. „Regieren ist eine Last“. Nach dem Lesestück „König Bauer“ (szk.).
3. Die historischen Grundlagen der Kyffhäusersage (szk.).
4. Der Entwurf einer bühnenmäßigen Bearbeitung des Lesestückes „Aus Gellerts Leben“ (dom.).
5. Wie ward die Szene zum Tribunal? Nach Schillers Kraniche des Ibykus (dom.).
6. Ceres und Proserpina. Freie Nacherzählung nach Ovid (szk.).
7. Wintersport und Winterfreuden (dom.).
8. Welche Jugendeindrücke konnten für Goethes dichterische Entwicklung von Bedeutung sein? (szk.).
9. Das Lied des Sängers in Goethes „Ballade“ und in Schillers „Der Graf von Habsburg“ (dom.).
10. Die Macht des Pflichtgefühls. Nach Schillers Bürgerschaft (szk.).
11. Warum war Leberecht Hühnchen glücklich? (dom.).
12. Schillers „Taucher“ und Tiecks „Der Wassermensch“ (szk.).

Klasa V. b.

1. Die Strafe des Schwestermörders (szk.).
2. Spaziergang im Herbste (dom.).
3. Wie gelangte Gellert in den Besitz eines Reisepferdes?
(szk.).
4. Die Entwicklung des modernen Verkehrswesens seit dem Anfang des 18. Jahrh. Auf Grund der Schullektüre (dom.).
5. Inhalt des Gedichtes „Der Graf von Habsburg“ (dom.).
6. „Deukalion und Pyrrha“. Freier Nacherzählung nach Ovid (szk.).
7. jak w V a.
8. Goethes „Ballade“. Inhalt und Darstellungsform (szk.).
9. Goethes und Schillers Jugend. Ein Vergleich (dom.).
10. Möros auf der Rückreise nach Syrakus (szk.).
11. Jak w V. a.
12. Inhalt und Idee der Ballade „Der Taucher“ von Schiller (szk.).

Klasa VI.

1. Sigurds Schicksal und Tod (szk.).
2. Wie verbringe ich am liebsten meine freien Stunden?
(dom.).
3. Wie Reineke dem Tode entkam?
4. Inwiefern läßt Lemberg den Plan des mittelalterlichen Städtebaus durchschimmern? (dom.).
5. Wie vollzog sich Klopstocks Entwicklung zum Dichter des Messias? (szk.).
6. do wyboru : a) Der Wesenswandel Undinens, b) Undine und Bertalda. Ein Vergleich (dom.).
7. Wie Hettel um Hilde warb (szk.).
8. Krabambuli — die Tragödie eines Hundes (dom.).
9. Die Rolle des Ringes in Lessings „Minna v. Barnhelm“
(dom.).
10. Inhalt und Idee des Gedichtes von Schiller „Die Teilung der Erde“ (szk.).
11. Inwiefern veränderte der Krieg die Physiognomie unserer Stadt? In Briefform (dom.).
12. Parcivals Schuld und Sühne (szk.).

Klasa VII. a.

1. Die Treue im Nibelungenliede (dom.).
2. Studententenleben. „Nach Eichendorffs Novelle „Aus dem Leben eines Taugenichts“ (szk.).
3. Erklärung des Sprichworts „Es verdirbt viel Witz in eines armen Mannes Beutel“ (dom.).
4. Was erfahren wir über den Wirt in den ersten 4 Gesängen von Goethes Hermann und Dorothea? (szk.).

5. Bürgers Lenore und Mickiewicz' Ucieczka. Vergleich der Motive (dom.).
6. Die Tat Tells und die Tat Parricidas (szk.).
7. Erklärung des „Liedes des Harfenspielers“ auf Grund seiner Lebensgeschichte (dom.).
8. Was will Bethusy-Huc mit der Erzählung „Wojtek“? (szk.).
9. Thersites und Vansen (in Goethes Egmont). Zwei Volksaufhetzer (dom.).
10. Wodurch erweist sich Johanna vor dem König als eine Gottgesandte? (szk.).

K l a s a VII. b.

1. Jak w VII a (dom.).
2. Die Abenteuer des Helden in Eichendorffs Novelle „Aus dem Leben eines Taugenichts“ (szk.).
3. Jak w VII. a. (dom.).
4. Was erfahren wir über Hermann in den ersten 4 Gesängen von Goethes Hermann und Dorothea? (szk.).
5. Jak w VII. a. (dom.).
6. Rudenz in Schillers Wilhelm Tell (szk.).
7. Jak w VII. a. (dom.).
8. Ein Mann der Arbeit. Nach Hedenstjernas Novelle „Sein Lebenswerk“ (szk.).
9. Jak w VII. a. (dom.).
10. Johanna als Prophetin (szk.).

K l a s a VIII.

1. Wie stellt Schiller im Spaziergang die 2. Stufe der menschlichen Kultur dar? (szk.).
  2. Das Bild des jungen Shakespeare in Tiecks Novelle „Das Fest zu Kenelworth“? (dom.).
  3. Horaz und Maecenas (szk.).
  4. Erklärung des Sprichworts „Besser redlicher Krieg als elender Friede“ (dom.).
  5. Gedankengang und Grundidee in Hans Hoffmanns Novelle „Der Toten Sehnsucht“ (szk.).
  6. Wie gelingt es dem Küchenjungen Leon, des Bischofs Neffen Attalus zu befreien (Grillparzer, Weh dem, der lügt) (szk.).
  7. Die romantischen Motive in Kleists Novelle „Die heilige Cäcilie“ (szk.).
  8. Die Vorgänge in Sapphos Seele von ihrer Heimkehr bis zu ihrem tragischen Ende (szk.).
-

Tematy przy egzaminie dojrzałości.

W terminie letnim dnia 23., 26. i 27. maja 1917.

I. Z języka polskiego:

1. Związek poezyi naszych wieszczów z współczesnymi dziejami narodu.
2. Co zawdzięcza Polska Jagiellonom?
3. Kiedy naród jest silny ekonomicznie?

Temat 1. wybrało 1 eksternista i 1 eksternistka.

„ 2. „ 12 uczniów i 1 „

„ 3. „ 3 „

II. Z języka łacińskiego:

Taciti Annal. IV. cc. 34, 35 do słów: „mei meminerint“.

III. Z języka greckiego:

Ksenof. Memor. III, 5, 1—4.

IV.

Zbiory naukowe.

A) Zakład prenumeruje czasopisma: 1. Eos. 2. Kosmos. 3. Kwartalnik Histor. 4. Miesięcznik Pedag. 5. Muzeum. 6. Pamiętnik Liter. 7. Archäologischer Anzeiger. 8. Die Natur. 9. Lehrproben und Lehrgänge. 10. Literarisches Echo. 11. Neue Jahrbücher für das klass. Altertum. 12. Sokrates. Zeitschrift f. d. Gymnasialwesen. 13. Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Minist. f. K. u. U. 14. Wochenschrift f. klass. Philologie. 15. Zeitschrift f. die österr. Gymnasien. 16. Zeitschrift f. d. physik. u. chem. Unterricht.

Bezpłatnie otrzymuje zakład: 1. Dziennik urzędowy c. k. Rady szk. kraj. z dodatkiem: Czasop. pedagog. 2. Dziennik ust. i rozp. kraj. 3. Landes-Gesetz u. Verord.-Bl. f. d. Königr. Galiz.

B) Nabytki zbiorów naukowych: 1. Biblioteka nauczycielska: Uzupełniono dawniejsze wydawnictwa jakoto: Biblioteka krakowska. Rocznik krakowski. Bibliografia polska (1914, 1915, 1916). Paulys-Wissowa, Real-Encyclopädie d. klass. Altertumswissenschaft. Nagl, Litteraturgeschichte. Creizenach, Gesch. d. neueren Dramas. — Nowe nabytki: Ajschylos, Dzieło w przekładzie Jana Kasprowicza. Arcydzieła Europejskiej Poezyi dramatycznej w przekł. J. Kasprowicza. Borowy, Ignacy Chodźko. Bystrzeń, Człowiek i Książka. Chrzanowski, Czemu był Wirgiliusz dla Polaków. Dębicki, Książka i człowiek. Grabiec, Dzieje Polski niepodległej; Dzieje porozbiorowe Narodu Polskiego. Gubrynowicz, Schiller w Polsce, Hahn, Bibliografia o Juliuszu Słowackim. Jadzewicz, Gramatyka polska. Kasprowicz, Księga ubogich. Konopnicka, Poezye. Kováts, Zakopane. Kruszyński,

Stary Gdańsk i historia jego sztuki. Krzyżanowski-Kumaniecki, Statystyka Polski. Kubala, Wojna Szwedzka 1655—1656. Kutrzeba, Uniwersytety Warszawskie; Przeciwnieństwa i źródła polskiej i rosyjskiej kultury. Lewicki. Z tajemnic filomackich. Marcinkowski, Godło miasta stołecznego Warszawy. Mazanowscy, Podręcznik do dziejów literatury polskiej. Niewiadomska, Dzieje Polski. Nusbaum-Hilarowicz, Szlakami nauki ojczystej. Paślawski, Geografia Polski; Protokoły posiedzeń Komisji edukacji narodowej. Rey Zwierciadło. Reymont, Nil desperandum; Ostatni Sejm Rzeczypospolitej. Reiter, Czytania polskie I., II., III. Romer, Polska i Polacy. Rydel, Wilno; Warszawa i jej dzieje kulturalne i wojenne. Sienkiewicz, Krzyżacy. Sobieski, Uniwersytet Wileński w r. 1812. Szarota, Współczesna poezja francuska 1880—1914. Szykowski, Schiller w Polsce; Styl Zakopiański. Tretiak, Bohdan Zaleski; Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. Weysenhoff, Soból i panna; Gromada; Puszcza. Zubrzycki, Styl Zygmunowski; Styl Nadwiślański. Żeromski, Zamieć; Nawracanie Judasza. Rheinberger, Carmina sacra. Haller, Missa tertia, Missa quinta.

2. *Biblioteka uczniów, dział polski*: As. Pod jarzmem Cezarów. Bogusławska, Życie mrówek i ich nazwiska. Bolesława, Szpieg. Candère, Przygody świerszcza. Domańska, Historia żółtej Cizemki; Królewska niedola. Dygański, Wielkie łowy. Finn, Przygody wesołego Tomka. Fitzpatrick, Dżok. Geijerstam, Moi chłopcy. Jakubski, W krainach słońca. Jezierski, Zwycięzcy bieguna; Wywiadowcy; Ze świata cesarów. Karczak, Józki, Jaśki i Franki. Kopia, Wybór nowel i opowiadań. Kruk, Ludzie elektryczni. Leśmian, Przygody Sindbada żeglarza. Leśniewska, Rycerz. Markowska, Podania Hellady. Molnar, Chłopcy z placu broni. Morawska, Na posterunku. Ostrowski, Młodzi Legioniści. Orzeszkowa, Pisma. Piotrowski, Od Bałtyku do Karpat. Powalski, W grodzie żaków. Przyborski, Młody Konfederat Barski. Range, Niewidzialni; Więzień na Marsie. Rodziewiczówna, Czarny chleb; Dewajtis. Rydel, Zaczarowane koło. Stefański, Zwycięstwo Krzyża. Szekspir, Juliusz Cezar. Umiński, Wędrowiec leśny; Czarodziejski okręt. Wisnar-Piątek, Zasady przyzwoitego zachowania się. Zieleniewiczówna, Pogadanki o przyrodzie. Żeromski, Andrzej Rodek, Zmijewska, Skauci.

3. *Biblioteka uczniów, dział niemiecki*: Bock, Die Oberwälder. Gesta Romanorum, ausgew. von Hesse. Der Heiligen Leben und Leiden, anders genannt das Passional, Übertr. von Rüttgers. Malory, Der Tod Arthurs. Stegemann, Der Himmelspacher; Die Kraft von Illzach. Viebig, Das Eisen im Feuer; Kinder der Eifel; Das tägliche Brot; Einer Mutter Sohn.

4. *Gabinet historyczno-geograficzny*: Romer Eug., Atlas Polski. Langner-Lejczak-Kucharski, Mapa Królestwa Polskiego. Ottosen, Dänemark mit Nebenkarten. Gaebler, Niederlande,

Belgien und Luxemburg; Britische Inseln; Apenninen Halbinsel. Justus Perthes, 5 Taschen Atlanten. Hickmann, Universal-Atlas für 1916. Arct, Atlas przyrodniczo-geograficzny. Gustawicz-Mazurek, Atlas geograficzny. Gerland G., Atlas d. Völkerkunde. Haas, Wandtafeln f. d. Unterricht in der Geologie u. phys. Geographie. Traas, Die Entwicklung der Erde und ihrer Bewohner. Haardt-Gustawicz, Monarchia austr.-węg. Haushofer, 8 geologische Landschaftsbilder.

5. *Gabinet archeologiczny*: Album „Sztuka polska“. Meisterbilder, Neue Reihe, wyd. „Kunstwart“. Leisching J., Die Wege der Kunst. Meister der Farbe.

6. *Gabinet przyrodniczy*: Lemur catta. Kieł słońca. Przekrój podłużny kła słońca. Ogon słońca z włosiem. Stereoskop.

7. *Gabinet fizyczny*: Podwójne ogniwo Greneta. Dwa małe ogniwa Greneta. Przyrząd do okazania ciśnienia w cieczach. Bania Herona z pompą zgęszczającą. Składana butelka lejdejska. Przyrząd do równowagi stałej. 8 płytek drewn. do środka ciężkości.

8. *Gabinet rysunkowy*: Modele: 28 sztuk narzędzi i naczyń domowych.

V.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. reskryptem z dnia 15. czerwca 1916 L. 18546. (RSkr. 30. czerwca 1916 L. 12910/IV) zezwoliło uczniom, którzy z końcem roku szkol. 1915/16 otrzymali postęp niedostateczny z dwóch lub więcej przedmiotów, dopuścić do powtórzenia egzaminu z początkiem roku szkol. 1916/17.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. reskryptem z dnia 1. lipca 1916 L. 19795 (RSkr. 17. lipca 1916 L. 14495/IV) rozporządziło, że uczniowie, którzy posiadali uwolnienie od opłaty szkolnej i warunków przepisanych nie utracili, gdy zostali powołani do służby wojskowej, a są zapisani jako prywatyści, zatrzymują nadal uwolnienie od opłaty czesnego.

C. k. Rada Szkolna kr. reskryptem z dnia 22. sierpnia 1916 L. 17941/IV odroczyła rozpoczęcie roku szkolnego do 15. września 1916, a reskryptem z dnia 23. sierpnia 1916 L. 18035/IV naznaczyła termin egzaminów wstępnych, poprawczych i uzupełniających na czas od 1. września.

C. k. Rada Szk. kr. reskryptem z dnia 22. września 1916 L. 17887/IV zawiesiła przymus noszenia mundurku szkolnego z powodu stosunków drożyznianych.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. reskryptem z dnia 17. sierpnia 1916 L. 26233 (RSkr. 25. sierpnia 1916 L. 17958) upoważniło Dyrekcyę do warunkowego przypuszczenia do wcześniejszego

egzaminu dojrzałości w r. 1916/17 tych uczniów, którzy w ubiegłym roku szkolnym ukończyli z wynikiem pomyślnym przedostatnią klasę.

Prezydyum c. k. Rady Szk. Kr. okólnikiem z dnia 4. września 1916 L. 185/pr. zachęciło do zbiórki halerzowych składek na rzecz Czerwonego Krzyża, a okólnikiem z dnia 2. października 1916 L. 234/pr. zezwoliło na współudział młodzieży w jednaniu członków dla Tow. ochrony dziecka.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. reskryptem z dnia 9. sierpnia 1916 L. 25465 (RSkr. 11. września 1916 L. 17590/IV) rozszerzyło uczniom pełniącym służbę wojskową lub powołanym do jej pełnienia, ulgi przyznane w latach 1913/14 i 1914/15.

C. k. Rada Szk. kr. reskryptem z dnia 1. października 1916 L. 21688/IV intymuje rozporządzenie c. k. Minist. Wyz. i Ośw. z dnia 30. września 1916 L. 29152 w sprawie przyspieszonego egzaminu dojrzałości uczniów, którzy skutkiem powołania do służby wojskowej przerwali naukę przedostatniej klasy, tudzież uczniów pełniących służbę wojskową, którzy przy normalnym toku nauki mieliby przystąpić do egzaminu dojrzałości w terminie letnim.

Prez. c. k. Rady Szk. Kr. okólnikiem z dnia 18. listopada 1916 L. 265/pr. i z dnia 20. grudnia 1916 L. 297/pr. objaśniło „Uchwały Rady Szkolnej“, z dnia 16. listopada 1916 w sprawie reformy nauczania i ograniczeń planu naukowego.

C. k. Rada Szk. Kr. okólnikiem z dnia 16. listopada 1916 L. 9450/III zezwoliła na wydanie duplikatów świadectw dojrzałości bez uprzedniego zezwolenia c. k. Rady Szkolnej Krajowej z równoczesnym przypomnieniem rozporządzenia z dnia 17. sierpnia 1914 L. 15060/IV.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. reskryptem z dnia 22. sierpnia 1916 L. 4492 (RSkr. z 25. listopada 1916 L. 272/pr.) zarządziło urządzenie obchodu szkolnego i nabożeństwa żałobnego z powodu śmierci Jego Ces. Mości Franciszka Józefa I., Prezydyum c. k. Rady Szk. Kr. z dnia 5. grudnia 1916 L. 282/pr. rozesłało odezwę c. k. Namiestnictwa zachęcającą do składania datków na zakupno odzieży dla ubogiej dziatwy celem uczczenia pamięci zmarłego Monarchy, a dnia 16. grudnia 1916 L. 285/pr. przesało rozporządzenie co do żałoby dworskiej.

Prezydyum c. k. Rady Szk. Kr. okólnikiem z dnia 16. grudnia 1916 L. 264/pr. wydało zarządzenie w sprawie moralnego wychowania młodzieży, a c. k. Rada Szk. Kr. okólnikiem z dnia 22. lutego 1917 L. 2897/IV zawiadomiła, że zarząd powszechnych wykładów uniwersyteckich podjął się akcji urządzenia wykładów o chorobach zakaźnych dla młodzieży.

C. k. Rada Szk. kr. rozporządzeniem z dnia 31. grudnia 1916 L. 26724/IV w myśl reskryptu c. k. Min. Wyz. i Ośw. z dnia 10. kwietnia 1915 poleciło uczniów, którzy z powodu wydarzeń wojennych, nie mogą wykazać się dowodami ukoń-

czenia klasy niższej, przyjmować do klasy wyższej w charakterze uczniów publicznych, lecz wydawać im zamiast świadectw tylko poświadczenia tymczasowe.

C. k. Min. Wyz. i Ośw. rozporządzeniem z dnia 25. stycznia 1917 L. 2962 (RSkr. z dnia 6. lutego 1917 L. 2819/IV) rozszerzyło ulgi przyznane uczniom-pospolitakom na rocznik 1899 tak co do wydawania świadectw rocznych, jakoteż odbywania egzaminu dojrzałości.

C. k. Rada Szk. kr. okólnikiem z dnia 7. marca 1917 L. 1621/IV poleciła zachęcić młodzież do wzięcia udziału w robotach rolnych i organizowaniu oddziału pracy.

C. k. Rada Szk. kr. okólnikiem z dnia 13. marca 1917 L. 5341/IV w myśl rozporządzenia c. k. Min. wojny, obrony kraj. i Min. Wyz. i Ośw. zawiadomiła, że jednoroczni ochotnicy i pospolitacy z paskami jednorocznych ochotników w czasie urlopu mają używać ubrań cywilnych.

C. k. Min. Wyzn. i Ośw. okólnikiem z dnia 16. marca 1917 L. 6861 (RSkr. z dnia 13. kwietnia 1917 L. 6566/IV) znosi obchodzenie dni 4. października i 19. listopada, a wprowadza dzień 4. listopada jako dzień imienin Cesarza Karola I., dzień 27. kwietnia jako dzień imienin i dzień 9. maja jako dzień urodzin Cesarzowej Zyty.

Prezyd. c. k. Rady Sz. kr. reskryptem z dnia 19. kwietnia 1917 L. 97/pr. upoważniło Dyrekcyę do zezwolenia uczniom obrz. gr.-kat. na udział w powitaniu Jego Ekscel. Metropolity hr. Andrzeja Szeptyckiego.

C. k. Min. Wyzn. i Ośw. rozporządzeniem z dnia 29. marca 1917 L. 7902 (RSkr. z dnia 21. marca 1917 L. 7361/IV) wyjaśniło, że w klasie IV. na świadectwie rocznem z nauk przyrodniczych ma być ustalona tylko jedna nota z fizyki, chemii i mineralogii.

C. k. Min. Wyzn. i Ośw. rozporządzeniem z dnia 13. marca 1917 L. 10098 (RSkr. z dnia 8. maja 1917 L. 8496/IV) zarządziło, że kandydaci, którzy nie mają pełnych studiów gimnazjalnych, a dopuszczeni zostali do egzaminu dojrzałości na podstawie swych studiów prywatnych w charakterze eksternistów, tracą udzielone zezwolenie, jeśli nie zgłoszą się w przeznaczonym terminie do egzaminu; nie mają też możności starania się o przyznanie im warunkowego prawa jednorocznej służby ochotniczej jedynie na podstawie zezwolenia na przystąpienie do egzaminu dojrzałości.

VI.

Plan naukowy.

Nauka odbywała się podług planu, opartego na rozporządzeniu Ministeryalnem z dnia 20. marca 1909 l. 662 i roz-

porządzeniu c. k. Rady Szkolnej krajowej z dnia 2. sierpnia 1909 l. 44242. Modyfikacje w tym planie normalnym spowodowały w I. półroczu zaległości planu klas kombinowanych roku poprzedniego, w II. półroczu redukcya materiału, dokonana w myśl rozporządzenia c. k. Rady Szkolnej Krajowej z dnia 16. listopada 1916 l. 265/pr., która z imię hasła: „Non multa sed multum“ położyła nacisk na ograniczenie się w nauce szkolnej do rzeczy istotnych i konieczność pogłębiania nabywanych stopniowo wiadomości. Pierwsza próba takiego nastawienia nauki daje dobrą zapowiedź na przyszłość i ustala kierunek do zapobiegania zgubnemu rozpraszaniu się myśli w stadyum ich kształtowania się w formy określone i pewne, co jedynie zapewnić może rzetelny postęp.

VII.

Wychowanie fizyczne. Wycieczki. Roboty ziemne.

Obok systematycznej nauki, którą pobierała młodzież w „Sokole“, pewna część uczniów, stosunkowo znaczna (55), ćwiczyła w drużynach skautowych, podejmując regulaminowo raz w tygodniu wycieczki. Z ramienia szkoły urządzano wycieczki tylko w okolice Lwowa. Pod przewodnictwem prof. Czuruka odbyli uczniowie następujące wycieczki krajoznawcze: 1) We wrześniu do Winnik przez Czartowską Skałę. Zwiedzano zgliszcza fabryki tytoniu. Brali udział uczniowie kl. II., III., IV. i V. 2) W październiku do Szkoły ogrodniczej na Wólce Kapitańskiej; zwiedzano ogród, cieplarnie, gabinety; oprowadzał i objaśniał WP. Nowak, Dyrektor Szkoły. 3) Dnia 28. maja do Brzuchowic przy współudziale uczniów kl. II., III. i V. W lesie brzuchowickim WP. Teodorowicz, Dyrektor Gal. Fabryki przetworów rolniczych, opowiedział młodzieży „O grzybach“. Za tę piękną pogadankę, z której młodzież wyniosła wielki pożytek, należy się Szan. P. Prelegentowi serdeczne podziękowanie.

Ponadto przy szczególnie sprzyjającej aurze w zimie odbyło się 7 wycieczek sportowych na saneczki i ślizgawkę z udziałem kilkudziesięciu uczniów.

W związku z nauką szkolną uczniowie klasy I. a i b zwiedzili pod temże przewodnictwem Galeryę miejską, gdzie odbył się wykład z historii polskiej przed obrazem „Śluby Jana Kazimierza“, a przy takiej samej sposobności dla uczniów klasy III. odbyła się pogadanka o obrazach i ich twórcach.

Z prof. Jakóbem zwiedzili uczniowie klasy III. d. 9. maja debry erozyjne na Michałowszczyźnie, 12. maja uczniowie klasy IV. odbyli marsz od Pirogówki przez „Wielki las“ do Grot miodowych, a 31. maja połączone klasy III. i IV. od rogatki

Janowskiej przez brzuchowicki las na Hołosko, wreszcie 4. czerwybrani uczniowie klas IV.—VII. do Brzuchowic, Rokitna i Zawadowa ze zwiedzaniem przedhistorycznego grodziska w Rokitnie.

Również zaprawiała się okolicznościowo młodzież klas wyższych pod tem samem kierownictwem w ćwiczeniach terenowych. Uwieńczył je udział młodzieży Zakładu w wspólnych ćwiczeniach wszystkich zakładów lwowskich w d. 23. czerwca.

Ogródek wojenny. Już w roku zszłym, choć dopiero z końcem czerwca, zaczęto zakładać ogródek szkolny na parcelach l. 76. i 78. (600 m²) przy ul. Hetm. Tarnowskiego pod kierownictwem prof. E. Roszki. Oczyszczanie gruntu, zachwaszczonego i pokrytego grubemi warstwami cegieł, kamieni, wapna i t. p., wymagało bardzo ciężkiej i mozolnej pracy. Ponieważ pora już była spóźniona, a tylko 12 uczniów zgłosiło się do robót, zdołano zaledwie $\frac{2}{3}$ części gruntu uprawić. Plon oczywiście był skromny. Mimo to odebrali uczniowie swoje wkładki na zakupno nasion z potrójnym zyskiem w formie jarzyn (rzodkiewka, szpinak, rzepa, brukiew, sałata).

W tym roku rozpoczęto roboty ogrodnicze już w czasie feryi Świąt Wielkanocnych i uprawiono resztę parceli. Niestety musiano jedną część gruntu zwrócić właścicielce parceli tak, że obszar ogródka wynosi obecnie 400 m². Wobec tego zabrano się szybko do uprawy nowej parceli, leżącej przy tej samej ulicy, z obszarem około 250 m². W robotach ogrodniczych bierze udział około 20 uczniów, z tych jawi się naprzemian dziennie około 8 uczniów i pracuje przeciętnie 2 $\frac{1}{2}$ godziny.

Narzędzia i ogrodzenie gruntu sprawiono w roku zszłym za 94 K 80 h. z funduszu szkolnego; w tym roku zakupiono z tego samego funduszu nawozu za 60 K. Za nasiona uczniowie sami zapłacili około 65 K i partycypują w równych częściach w plonach, a mianowicie sadzono kartolle, kapustę białą, kapustę włoską, fasolę, bób, groch, buraczki, brukiew, rzodkiewkę, rzepę, szpinak, sałatę, kalarepę, kalafior, pietruszkę i marchewkę. Plony zapowiadają się wcale pomyślnie.

VIII.

Fundusze szkolne,

A) Bratnia pomoc.

Stan funduszu z końcem roku szk. 1916/17 :	
Na książeczkę Gal. Kasy Oszcz. Nr. 76200 złożono	1000 K — h
Fundacya Grona naucz. w obligacyach IV. pożyczki woj.	300 „ — „
W gotówce pozostało	213 „ 26 „
Razem	1513 K 26 h

B) Fundusz wsparć.

Z procentu 108 K 26 h od kapitału 2.600 K, złożonego w listach zastawnych Galic. Tow. Kred. ziem. i w liście hipotecznym, przyznano 104 K jednemu uczniowi jako zapomogę na wyjazd celem poratowania zdrowia, resztę 4 K 26 h złożono na książeczkę Gal. Kasy Oszcz. Nr. 49424, której stan obecny wynosi 134 K 59 h.

C) Fundusz im. ś. p. Zygmunta Samolewicza.

Fundusz ten, złożony na książeczki Gal. Kasy Oszcz. Nr. 98137, 127503. 86571, wzrósł w tym roku do kwoty 1467 K 67 h, w tem 50 K złożonych przez byłego ucznia tutejszego zakładu w latach 1868—73, Dyrektora Stanisława Schneidra, w dniu pożegnania Zakładu, którym kierował w latach 1912—16.

D) Fundusz wycieczkowy.

Złożony na książeczkę Gal. Kasy Oszcz. Nr. 164622 wynosi 136 K 58 h.

E) Fundusz ołtarza w auli.

Komitet Pań w r. 1914 złożył w Dyrekcyi książeczkę banku krajowego Nr. 40987 na 204 K 41 h jako resztę pozostałą z kwoty zebranej na budowę nowego ołtarza.

Składki.

Na „Czerwony Krzyż“ złożyli uczniowie w tym roku szk. 217 K 43 h.

Na cele „Tow. Opieki woj.“ za rozsprzedane odznaki zebrano 25 K.

Na V. i VI. pożyczkę wojenną subskrybowało 14 uczniów 1400 K.

IX. Statystyka uczniów.

	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem
	a	b			a	b			a	b			a	b			
1. Liczba uczniów.																	
Z końcem roku 1915/16 było . . .	31 ¹	—	59 ²	26 ¹	—	48 ¹	21	20	46 ²	39 ¹	—	27 ⁴					317 ¹²
Z początkiem roku 1916/17 przy- jęto	38	36	37	30	28	34	22	25	32	19	18	29	348				
W ciągu roku przybyło	2	4	2	1	3	3	—	—	5	5	6	14	44				
Wogóle zatem przyjęto	40	40	39	31	30	37 ³	22	25	37	24	24	43 ¹	392 ⁴				
Między tymi przyjęto:																	
a) na podstawie egz. wstępnego .	39	39	3	1	1	2	—	1	1	—	—	—	87				
b) na podstawie świadectwa ukoń- czenia klasy poprzedniej:																	
w gimnazyum tutejszem	—	—	26	27	24	24 ¹	21	18	33	23	20	41 ²	257 ²				
w innym gimnaz. publicznem . . .	—	—	10	3	4	10 ²	1	6	3	1	4	2	44 ²				
c) powtarzających klasę	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4				
W ciągu roku wystąpiło	6	8	7	3	6	5	2	1	3	—	1	1	43				
Liczba uczniów publ. na końcu roku szk. 1917	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ¹	349 ⁵				
2. Według miejsca urodzenia.																	
Urodzonych we Lwowie	21	22	23	16	10	15 ³	11	7	13	14	13	20 ¹	185 ⁴				
" w powiecie lwowskim	1	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—	—	7				
" w innych pow. Galicji	11	10	4	10	14	13	8	16	14	10	9	21 ¹	140 ¹				
" w W. Ks. Krakowskiem	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	4				
" w Król. Polskiem	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	5				
" w Austrii Dolnej	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2				
" na Morawach	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
" na Bukowinie	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2				
" w Rosyi	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2				
" w Szwajcaryi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1				
Razem	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵				
3. Uznało za swój język ojczysty polski.																	
34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵					
4. Według wyznania religijnego.																	
Wyznania kat. obrz. łacińskiego . .	31	24	23	20	20	24 ¹	13	20	29	15	18	31	268 ¹				
" " " ormiańskiego	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	3				
" " " greckiego	—	5	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	9				
" ewangelickiego	1	—	—	1	1	1 ¹	—	—	—	—	—	—	4				
" menonickiego	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2				
" mojżeszowego	2	3	9	4	3	3 ¹	7	3	5	9	4	11 ²	63 ³				
Razem	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵				
5. Według miejsca pobytu rodziców.																	
miejskowych	30	32	32	24	20	21 ³	20	15	25	22	19	35 ⁵	295 ⁵				
zamiejscowych	4	—	—	4	4	11	—	9	9	2	4	7	54				
Razem	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵				

	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b				
6. Według stanu rodziców było.																		
synów urzędników państwowych	7	11	5	7	4	10	6	5	9	6	4	10	84					
„ „ „ auton. i pryw.	7	4	5	4	4	4	3	3	1	3	—	3	41					
„ „ „ podurzędników i służb	3	7	1	—	1	1	3	2	3	—	1	1	23					
„ „ „ profesorów i nauczycieli	5	—	3	3	5	3	1	4	3	3	3	6	39					
„ „ „ wojskowych	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	4					
„ „ „ lekarzy i weterynarzy	—	—	4	3	—	1 ¹	—	—	1	1	1	1	12 ¹					
„ „ „ inżynierów	—	—	1	1	—	—	1	1	1	1	—	1	7					
„ „ „ adwokatów i notaryuszy	—	—	1	1	—	—	2	1	—	2	1	1	9					
„ „ „ właścicieli realności i dóbr	—	—	1	1	1	—	1	—	1	2	—	2	9					
„ „ „ dzierżawcy dóbr i rolników	1	—	—	4	1	3	—	1	5	—	3	—	18					
„ „ „ kupców i przemysłowców	9	4	8	4	6	7 ²	2	5	8	6	8	14 ¹	81 ¹					
„ „ „ przedstawicieli innych zawodów	2	5	3	—	2	3	1	—	1	—	2	3 ¹	22 ¹					
Razem . . .	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵					
7. Wiek uczniów.																		
Miało lat 11	11	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23					
„ „ 12	15	11	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47					
„ „ 13	6	7	7	10	14	—	—	—	—	—	—	—	54					
„ „ 14	1	2	—	6	5	13	—	—	—	—	—	—	27					
„ „ 15	1	—	3	1	2	6 ¹	12	13	—	—	—	—	38 ¹					
„ „ 16	—	—	—	1	2	9	6	9	16	—	—	—	43					
„ „ 17	—	—	—	—	1	4 ¹	—	1	9	13	7	—	35 ¹					
„ „ 18	—	—	1	—	—	0 ¹	2	1	4	7	8	21 ¹	44 ²					
„ „ 19	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	4	13	24					
„ „ 20	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	6	11					
„ „ 21	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2					
„ „ 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹	1 ¹					
Razem	34	32	32	28	24	32 ³	20	24	34	24	23	42 ²	349 ⁵					
8. Na przedmioty nadobowiązk. uczęszczało.																		
a) na śpiew	11	14	12	2	9	11	3	3	11	1	1	2	74					
b) na gimnastykę	11	13	9	2	6	8	3	—	4	—	—	2	58					
9. Opłaty szkolne.																		
Opłatę szkolną złożyło:																		
w I. półroczu	9	14	13	8	5	5	1	3	8	3	2	4	75					
w II. półroczu	8	9	17	10	8	11	5	5	12	3	1	1	90					
Uwolnionych od opłat było:																		
w I. półroczu	29	21	25	21	24	30	20	22	24	17	18	25	276					
w II. półroczu	28	23	16	19	17	22	13	18	20	14	12	13	215					
Opłata szkolna wynosiła koron:*)																		
w I. półroczu	360	560	520	320	200	200	40	120	320	120	80	160	3000					
w II. półroczu	320	360	680	400	320	440	200	200	480	120	40	40	3600					

	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b			
Taksę wstępną opłaciło 133 ucz.	168	163 ⁸	54 ⁶	16 ⁸	21	54 ⁶	4 ²	29 ⁴	16 ⁸	4 ²	16 ⁸	8 ⁴	8 ⁴	558 ⁶			
Datki na zbiory naukowe koron.	80	80	78	62	60	82	44	50	74	48	48	86	792				
Datki na gry i zabawy koron . .	40	40	39	31	30	40	22	25	37	24	24	34	386				
Taksy na duplikaty wynosiły kor.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138				
10. Stypendya.																	
Pobierało w I. półr. uczniów . .	—	—	1	—	2	3	—	1	—	1	1	3	11				
w kwocie koron	—	—	150	—	260	380	—	150	—	150	150	450	1540				
Pobierało w II. półr. uczniów . .	—	—	1	—	3	3	—	1	—	1	1	3	11				
w kwocie koron	—	—	150	—	260	380	—	150	—	150	150	450	1540				
A) Uzupełnienie klasyfikacji za rok 1915/16:																	
Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało	4	—	2	3	—	2	6	4	6	0 ¹	—	—	27 ¹				
Egzamin poprawczy złożyło	3	—	1	2	—	2	5	2	5	0 ¹	—	—	20 ¹				
Egzaminu poprawczego nie złożyło	1	—	1	1	—	—	1	2	1	—	—	—	7				
Do egzaminu uzupełniając. przeznaczono	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	3				
Egzamin uzupełniający złożyło . .	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	3				
Do egzaminu uzupełniającego nie zgłosiło się	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Ostateczny wynik klasyfikacji za rok 1916:																	
Do klasy następnej było:																	
chlubnie uzdolnionych	8	—	23 ¹	3	—	12	3	—	9	10	—	12	80 ¹				
uzdolnionych	19 ¹	—	30 ¹	18 ¹	—	32	17	18	36 ²	29 ¹	—	12 ⁴	211 ¹⁰				
na ogół uzdolnionych	1	—	5	4	—	3	—	—	—	—	—	—	13				
nieuzdolnionych	3	—	1	1	—	1 ¹	1	2	1	—	—	1	11 ¹				
nie klasyfikowano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2				
Razem	31¹	—	59²	26¹	—	48¹	21	20	46²	39¹	—	27⁴	317¹²				
B) Klasyfikacja za rok 1916/17:																	
Do klasy następnej było:																	
chlubnie uzdolnionych	6	3	9	11	4	4	5	2	4	7	4	4	63				
uzdolnionych	22	20	19	14	13	18 ²	8	15	21	15	17	10 ¹	192 ²				
na ogół uzdolnionych	2	2	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	8				
nieuzdolnionych	4	7	3	2	6	7	2	1	3	—	—	—	35				
Pozwolono na egz. popr. uczniom	—	—	—	—	1	1	2	4	4	1	—	—	13				
Przeznaczono do egzam. uzupełn. uczniów	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1				
Nie klasyfikowano	—	—	—	—	—	0 ¹	2	2	2	1	2	28 ¹	37 ²				
Razem	34	32	32	28	24	32³	20	24	34	24	23	42²	349³				

X.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1916/17 rozpoczął się wyjątkowo na podstawie osobnego rozporządzenia Rady Szkolnej Krajowej dnia 15. września uroczystem nabożeństwem z Veni Creator. Pierwszą połowę tego miesiąca wypełniono egzaminami poprawczymi, prywatnymi, uzupełniającymi i wstępnymi, tak, że od 16. września już bez przerwy odbywać się mogła nauka regularna.

Dnia 27. zwiedzili uczniowie pod przewodnictwem Profesorów wystawę wojenną, urządzoną przez Komendę Armii II. na Placu powystawowym. Wystawa ta, ilustrująca życie na linii bojowej wraz z techniką walki dzisiejszej, budziła wielkie zainteresowanie.

Dnia 1. października żegnał Zakład ustępującego dyrektora Stanisława Schneidra. Po skończonem nabożeństwie niedzielnem przemówił w serdecznych słowach prof. Maurer przy wręczeniu adresu od Grona, imieniem młodzieży dziękował ukochanemu Dyrektorowi jeden z uczniów klasy VIII. za trudy życia dla niej poniesione, poczem dyrektor Schneider zwrócił się do zebranych z słowami pełnemi wzruszenia i miłości dla szkoły.

Dnia 4. października obchodził Zakład uroczystem nabożeństwem dzień Imienin ś. p. Jego Ces. Mości Cesarza i Króla Franciszka Józefa I.

W dniach 23.—25. października odbył się pisemny egzamin dojrzałości terminu jesiennego, ustny dnia 3. listopada.

Dnia 10. listopada uczestniczył Zakład w manifestacyjnym pochodzie na polankę Wysokiego Zamku, gdzie odprawiła się Msza św. polowa, a dnia 12. listopada w wspólnem wszystkich zakładów lwowskich nabożeństwie w Katedrze, odprawionem z powodu proklamacyi Państwa Polskiego.

Dnia 18. listopada jako w wigilię niegdyś dnia Imienin ś. p. Cesarzowej Elżbiety, odprawione zostało w kaplicy Zakładu nabożeństwo żałobne przy współudziale młodzieży i Grona nauczycielskiego.

Dzień 21. listopada jako dzień zgonu Jego Cesarskiej Mości Franciszka Józefa I., okrył żałobą całą Monarchię. Na smutną wieść naukę 22. listopada przerwano. Czarna flaga głosiła żałobę Zakładu przez dalsze dni przedpogrzebowe mimo podjęcia nauki z dniem 25. listopada. Zawieszono ją znowu w dzień pogrzebu 30. listopada, w którym uczczono pamięć i zasługi Zmarłego Cesarza nabożeństwem i manifestacją żałobną.

Dnia 29. listopada z okazji rocznicy listopadowej w miejsce pierwszej godziny nauki odprawione zostało nabożeństwo żałobne w kaplicy Zakładu.

Dzień 9. grudnia był dniem wolnym od nauki z powodu zdobycia Bukaresztu.

Dnia 15. grudnia uczczono pamięć ś. p. Henryka Sienkiewicza współdziałaniem Zakładu w żałobnym nabożeństwie, które dla zakładów średnich lwowskich odprawione zostało w katedrze łańcuckiej.

Od 22. grudnia do 10. stycznia trwały ferye świąteczne na podstawie osobnego zarządzenia Rady Szkolnej Krajowej.

Dnia 21. stycznia z okazji rocznicy styczniowej w miejsce pierwszej godziny nauki odprawione zostało nabożeństwo w kaplicy Zakładu.

Dnia 31. stycznia zakończono I. półrocze — naukę II. półrocza podjęto 3. lutego.

W dniach 27.—29. marca odbywały się rekolekcyje wielkopostne wraz z Spowiedzią Wielkanocną.

Od 4.—18. kwietnia trwały ferye świąteczne.

Od 23. kwietnia rozpoczęło się wydawanie obiadów dla uczniów tutejszego Zakładu z kuchni wojennych, urządzonych staraniem c. i k. Komendy miasta, oraz wydawanie śniadań, z artykułów udzielonych przez miejski Urząd aprowizacyjny, przez „Komitet matek“.

Dnia 27. kwietnia jako w dniu Imienin Najjaśn. Pani odprawione zostało w kaplicy Zakładu uroczyste nabożeństwo z Te Deum i Hymnem ludowym.

Dnia 28. kwietnia na zarządzenie Rady Szkolnej Krajowej staraniem powszechnych Wykładów uniwersyteckich miał dla najstarszych uczniów profesor Uniwersytetu dr. Paweł Kućera wykład o chorobach infekcyjnych w wykładowej sali fizyki.

Dnia 29. kwietnia uczestniczyli członkowie Grona nauczycielskiego wraz z delegacją młodzieży w uroczystości wręczenia medalu pamiątkowego przez Komitet towarzystw oświatowych lwowskich byłemu Wiceprezydentowi Rady Szkolnej krajowej dr. Ignacemu Dembowskiemu. Jeden z uczniów klasy VII. tutejszego Zakładu przemówił jako reprezentant uczącej się młodzieży lwowskiej.

Dnia 3. maja obchodził Zakład zgodnie z programem miejscowego Komitetu obywatelskiego rocznicę Konstytucji 3-go Maja nabożeństwem szkolnym, po którym prof. Friedberg przedstawił znaczenie tego wiekopomnego aktu w dziejach narodu naszego.

Dnia 9. maja obchodził Zakład dzień Urodzin Najjaśn. Pani uroczystem nabożeństwem w kaplicy Zakładu.

Dnia 10. maja poddał Zakład c. k. krajowy Inspektor Szkół Radca dr. Franciszek Majchrowicz częściowej lustracji.

W dniach 13. i 30. maja pomagali uczniowie w zbiorce na kuchnię wojenną dla młodzieży szkolnej, a 20. czerwca Komitetowi Polskiego Związku niewiast katolickich podczas Wenty na dochód kuchni studenckiej.

Dnia 24. maja wygłosił dla uczniów prokurator Banku Ludowego p. dr. Grosser fachowy wykład o VI. pożyczce wojennej w tutejszej auli.

Dnia 31. maja święcił Zakład uroczystość swego Patrona solennem nabożeństwem, podczas którego podniosłe do młodzieży wygłosił kazanie ks. dr. Albin Warszylewicz, Wicerektor Seminarium duchownego.

Egzamin dojrzałości terminu letniego odbył się w części pisemnej 18., 19. i 22. maja, w części ustnej 11. i 12. czerwca.

W ciągu roku szkolnego młodzież przystępowała trzy razy do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza.

Rok szkolny zakończono dnia 29. czerwca uroczystem nabożeństwem dziękczynnem z Te Deum i odśpiewaniem Hymnu ludowego. Po nabożeństwie rozdano uczniom świadectwa.

XI.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Przy egzaminach dojrzałości, odbywanych w ciągu roku szkolnego 1916/17, do których zgłosiło się ogółem 52 kandydatów, w tem zwyczajnych (publicznych i prywatystów) 15, eksternistów 10, kandydatów matury z ulgami 27, uzyskali świadectwo dojrzałości:

A) w terminach nadzwyczajnych, a mianowicie przy „maturach wojennych“:

23/10 Goldberg Artur (ur. 24/12 1898 Sambor), 6/11 Rudnicki Karol (ur. 13/10 1898 Żydaczów), 29/11 Pokorny Ferdynan (ur. 10/10 1897 Sądowa Wisznia), 2/12 Widt Jerzy (ur. 10/11 1898 Lwów), Kijankowski Stanisław (ur. 22/10 1898 Dobromil), 21/12 Barański Józef (ur. 25/2 1898 Lwów). Sędzimir Zdzisław (ur. 13/1 1897 Lwów), 18/1 Mostowski Adam (ur. 15/11 1898 Lwów), 7/2 Güttler Ferdynand (ur. 30/12 1898 Lwów), Kasperek Wiktor (ur. 27/8 1898 Berdechów), Mensch Józef (ur. 7/8 1897 Brody), Maniak Józef (ur. 17/11 1894 Przemyśl, 16/2 **Eckert Kazimierz** z odzn. (ur. 11/9 1899 Lwów), Karniol Maurycy (ur. 28/8 1899 Lwów), 5/3 Vorzimmer Henryk (ur. 13/12 1898 Lwów), Raps Wiktor (ur. 2/3 1899 Lwów), Bocian Stanisław (ur. 9/2 1899 Sanok), Mazanowski Maryan (ur. 20/6 1899 Lwów), Loesch Maryan (ur. 2/7 1899 Lubień Wielki), 21/4 Winkler Stefan (ur. 2/9 1896 Lwów), Fabiański Jan (ur. 23/3 1899 Stryj), **Hobler Tadeusz** z odzn. (ur. 16/5 1899 Sambor), 18/5 Gergowicz Jerzy (ur. 2/10 1897 Lwów), **Nechay Adam** z odzn. (ur. 13/5 1899 Sambor), 8/6 Kornella Maryan (ur. 31/1 1899 Jasło), Dołżycki Włodzimierz (ur. 27/4 1897 Łańcut), 19/5 Rybiński Tadeusz (ur. 16/9 1899 Lwów).

B) w terminach zwyczajnych:

a) w terminie jesiennym:

3/11 Kohlówna Wanda (ekst.) (ur. 19/10 1894 Przemyślany).

b) w terminie letnim (11—12 czerwca 1917):

α) Uczniowie Zakładu:

Ferber Mojżesz (ur. 25/3 1899 Lwów), Jeziński Mieczysław (ur. 1/7 1899 Załuże), Komar Franciszek (ur. 21/3 1898 Nowy Sącz), Limanowski Józef (ur. 19/7 1899 Lwów), **Limbach Karol** z odzn. (ur. 7/10 1898 Lwów), **Mandybur Józef** z odzn. (ur. 15/8 1899 Lwów), Maschler Jakób (ur. 13/4 1899 Lwów), Michel Aleksander (ur. 14/5 1898 Komarno), Miczyński Kazimierz (ur. 24/8 1899 Nowy Sącz), **Nagler Benedykt** z odzn. (ur. 16/4 1899 Potok), Spieler Oskar (ur. 20/12 1899 Lwów), **Szumowski Tadeusz** z odzn. (ur. 21/4 1899 Warszawa), Ulrich Bernard (ur. 8/12 1898 Lwów), Wolf Szymon (ur. 6/8 1899 Sądowa Wisznia), Werberg Izydor (pryw.) (ur. 19/8 1899 Lwów).

β) Eksternistka:

Bilińska Helena (ur. 23/5 1880 Czerlany).

Przewodniczyli w terminach zwyczajnych c, k. krajowy Inspektor szkolny Radca Dr. Franciszek Majchrowicz i Dyrektor Dr. Konstanty Wojciechowski, w terminach nadzwyczajnych c. k. Radca Rządu Dr. Wincenty Śmiałek.

XII.

Spis uczniów.

Druk odmienny oznacza chlubnie uzdolnionych.

Klasa I. Ajdukiewicz Tadeusz, Badur Józef, Blicharski Wiktor, Depa Wirgiliusz, Doryk Aleksander, Dreszer Stanisław, (Egid Moses do 15/5), Głowa Roman, (Goldberg Teodor do 14/5), (Gromnicki Henryk do 21/12), (Gromnicki Stanisław do 21/12), **Gubrynowicz Adam**, Haber Józef, Jakubowski Saturnin, (Janowski Stanisław do 29/9), Jaworowski Józef, Jaźwiecki Tadeusz, Johann Maryan, Kaczanowski Kazimierz, König Władysław, **Lachmund Władysław**, Łempicki Eugeniusz, Marzec Kazimierz, Mikiewicz Mieczysław, **Mokrzycki Jerzy**, Rogowski Franciszek, **Rygiel Leon**, (Sobolski Stanisław do 5/3), Sokler Samuel, **Starzyński Juliusz**, Stesłowicz Władysław, Surzyński Władysław, **Szujski Tadeusz**, Traciłowski Adam, Werchracki Ryszard, Wojtowicz Tadeusz, Wolanin Bronisław, Zaleszczuk Aleksander, Zawadzki Witold, Zmora Kazimierz.

Klasa I. B. Abrahamik Edmund, Boos Mieczysław, (Drath Tadeusz do 31/1), Dylski Maryan, Frasulak Stefan, Głazowski Mieczysław, (Grabowski Zygmunt do 31/1), Harasym Miron, Horwath Jerzy, **Jacków Roman**, Keck Stanisław, Kmicikiewicz Eugeniusz, Krzywobłocki Kazimierz, Lachowicz Kazimierz, **Łysakowski Władysław**, Morawski Roman, (Mravincichs Maryan do 16/11), Myśko Józef, Neuberger Baruch, Orzechowski Stanisław, Panczyj Zygmunt, (Pocher Maurycy 26/2), Roszko Roman, Rothbarth Karol, Skoczylas Władysław, (Skubaczkowski Tadeusz do 31/1), Szandrowski Benon, Szeliga Kazimierz, Tapkowski Mieczysław, Tuligłowicz Mieczysław, (Turzański Adam do 22/11), Umschweif Juliusz, (Waldmann Zygmunt do 31/1), Wasiewicz Władysław, Weber Dominik, (Weingarten Mieczysław do 23/2), Węgiel Tadeusz, Wielkopolski Kornel, **Zahradnik Adam**, Ziegler Henryk.

Klasa II. Auerbach Walter, (Cewe Józef do 7/12), Chrzanowski Lesław, Czernicki Zygmunt, Damm Zygmunt, Derevienka Eugeniusz, (Dziunikowski Wacław do 3/4), Filasiewicz Aleksander, Gabryel Stanisław, Hagel Maryan, Jawetz Józef, Karniol Edward, Kizelka Edgar, (Kosiński Bronisław do 28/10), Kubrakiewicz Zbigniew, Kulikowski Zygmunt, Kwieciński Stanisław, Liebermann Jakób, Loesch Seweryn, Maschler Julian, Mazanowski Stefan, Mikluzka Stanisław, Morawski Karol, (Neumann Adam do 29/10), Nowakowski Zygmunt, Peczeniuk Józef, (Popiel Jerzy do 8/2), Richter Mojżesz, Rosmarin Seweryn, (Rossowski Mieczysław do 14/5), Scharage Mojżesz, Staśko Stanisław, Stronner Alfred, Szpak Maryan, Śnieżek Kazimierz, Wachlowski Zenon, Woleński Franciszek, Zakrzewski Stanisław, (Ziembicki Grzegorz do 3/4).

Klasa III. A. Agopsowicz Bronisław, Agopsowicz Stefan, (Baldini Jan od 30/9), Bisanz Juliusz, **Czekałowski Władysław**, Drath Adam, Flach Antoni, Florek Alfons, Fruchtman Robert, **Güttler Jerzy**, **Krzywobłocki Zbigniew**, Lax Marek, **Ligaszewski Maryan**, **Malczyński Stefan**, **Malik Mieczysław**, (Miś Jan do 31/1), Müller Tadeusz, (Nacher Kazimierz do 15/5), **Osiecki Tadeusz**, Paszkowicz Tadeusz, Piller Kornel, **Polaczek Maryan**, **Rymarowicz Adam**, Sławiczek Henryk, **Somerstein Natan**, Stamirowski Witold, Świątkiewicz Julian, Szumowski Jan, **Wac Jan**, **Zahradnik Jan**, **Zajączkowski Stanisław**.

Klasa III. B. Adler Ignacy, **Baran Artur**, Birn Bronisław, Curzytek Franciszek, Dyda Stanisław, Gelbtuch Leon, (Goliński Ludwik do 31/1), (Hojak Kazimierz do 31/1), Horoszkiewicz Jerzy, Jamiołkowski Stanisław, Keck Zdzisław, Komarzewski Tadeusz, **Kubrakiewicz Roman**, Muszyński Wacław, Ostaszewski Zbigniew, Pisarski Tadeusz, Podhrebelny Maryan, Polak Kazimierz, (Pukowski Józef do 19/4), Reiter Józef, (Schmar Jan do 30/10), Seidel Stanisław, (Smalec Zbigniew do 29/1), Stamfest Wacław, **Suchodolski Piotr**, Szulistański

Władysław, (Wołczyński Wiktor do 25/4), Żurawiecki Dominik, Żurawiecki Feliks, Żurawiecki Kazimierz.

Klasa IV. Bachmann Arnold, Białkowski Michał, Bergner Maksymilian, Christmann Jakób (pryw.), Chrzanowski Roman, Falkowski Zdzisław, Fried Norbert, Gorzeński Mieczysław, (Gröger Jan do 9/10), **Hoszowski Stanisław**, Humiński Michał, Ilczyszyn Aleksander, Jaworski Emil, Klamra Roman, Klimek Stanisław, (Kobyłański Mieczysław do 21/12), **Kunstmann Adam**, Lewicki Włodzimierz, Lubelski Tadeusz, Magierowski Bolesław, Mazurkiewicz Kazimierz, Misky Stanisław, (Miś Tadeusz do 25/10), Müller Marceli, (Muzyka Tadeusz do 14/5), Nowak Kazimierz, Olszewski Adam, Pieniążek Jan, Pirożyński Jan, Płoński Adam, Rossowski Antoni, (Rotter Artur do 28/3), **Schellenberg Leopold**, Solanowski Maryan, Staško Józef, Świętkiewicz Michał (pryw.), Telichowski Jan, **Vogel Zygmunt**, Wasiewicz Henryk, Zduń Józef.

Klasa V. A. Bazylewicz Eliaz, Bergner Edmund, Czerniec Stanisław, Falkiewicz Antoni, Fink Edmund, Flach Agenor, Kordik Kazimierz, (Kosiński Tadeusz do 28/10), **Maryniak Władysław**, Masłowski Kazimierz, **Nagler Otto**, Neschel Julian, **Piwocki Ksawery**, Pukowski Władysław, Reich Leonard, Rubinstein Henryk, Russman Tadeusz, **Rybicki Paweł**, Teppa Stanisław, Wodzicki Henryk, **Zahradnik Andrzej**.

Klasa V. B. Chruściel Rudolf, Doryk Teodozy, Filski Aleksy, Grabowski Romuald, Grund Józef, Hirschfeld Maryan, Hojak Alfred, Jaworski Jerzy, Kiper Leon, Kiszelka Edwin, Krauss Stanisław, (Medwecki Stanisław do 15/5), Mikołajski Edward, Mühler Tadeusz, Richter Abraham, Roszko Otto, Ruzycycki Stefan, Schott Alfred, Smutek Jan, Sobolski Konstanty, Sokol Zdzisław, Szafranski Oleg, Tomkowicz Antoni, **Wrona Mieczysław**, **Zarwincer Joachim**.

Klasa VI. Baczyński Zdzisław, (Bogner Juliusz do 12/5), Borowski Zdzisław, Czosnykowski Eugeniusz, Czyżewski Jan, Damm Edmund, Filski Witołd, Grajewski Ludwik, Harasym Jan, **Heilman Zygmunt**, Jarosiewicz Godzimir, Kilanowicz Henryk, Kleinmann Maryan, (Korotkiewicz Józef (do 18/10), Kwiatkowski Feliks, Lapierre Henryk, Lapierre Jan, Lax Zygmunt, **Loesch Kazimierz**, Mandybur Edward, Müller Samuel, Panczyj Stanisław Podhrebny Tadeusz, Popielski Wacław, Prokopowicz Józef, Przystański Tadeusz, Ruczajewski Stanisław, **Rybiński Roman**, Siedlecki Władysław, Smutek Eugeniusz, Sonne Adolf, Styś Stanisław, **Szumowski Kazimierz**. (Szymonowicz Jerzy do 31/1), Warmcki Aleksander, Wodziński Tadeusz, Zelena Stanisław.

Klasa VII. A. Allweil Ozyasz, Bańkowski Adam, Beigel Julian, Bratkowski Zygmunt, Czemeryński Stanisław, Distler Bernard, **Dworzak Ludwik**, **Galatzer Naum**, Gluziński Kazimierz, Klug Seweryn, (Kostkiewicz Kazimierz do 3/11), Mond-

schein Józef, Nazarewicz Eustachy, **Orange Stanisław**, Piwocki Hipolit, **Popowicz Zygmunt**, Prochaska Stanisław, **Schipper Henryk**, **Schleicher Juliusz**, Urban Jarosław, Willaume Jerzy, **Wodzicki Kazimierz**, Żmudziński Leopold, Żmudzki Władysław.

Klasa VII. B. Bachmann Seweryn, (Balicki Stanisław do 10/2), Bażant Tadeusz, Brandt Izydor, **Brączyk Jan**, **Chrzanowski Stanisław**, Csała Ferdynand, Fritz Fryderyk, Gottlieb Febus, **Grabowski Zenon**, **Jarzyna Adam**, Ladre Bernard, Mazurkiewicz Franciszek, Mojszewicz Roman, Mostowski Stanisław, Ostaszewski Roman, Pawełek Juliusz, Piątkiewicz Witołd, (Podgórski Tadeusz do 26/2), Skulski Stanisław, Szczudłowski Witołd, Stock Karol, Terlikowski Adam, Trojan Józef.

Klasa VIII. Barański Józef, Bocian Stanisław, Dołycki Włodzimierz, Drzymuchowski Kazimierz, Fabiański Jan, Ferber Mojżesz, Gergowicz Jerzy, Goldberg Artur, Güttler Ferdynand, Hobler Tadeusz, Jezierski Mieczysław, Karniol Maurycy, Kasperek Wiktor, Kijankowski Stanisław, Komar Franciszek, Kornella Maryan, Limanowski Józef, **Limbach Karol**, Loesch Maryan, **Mandybur Józef**, Maniak Stanisław, Maschler Jakób, Mazanowski Maryan, Mensch Józef, Michel Aleksander, Mieczysławski Kazimierz, Mostowski Adam, **Nagler Benedykt**, Nechay Adam, Pokorny Ferdynand, Raps Wiktor, Rudnicki Karol, Rybiński Tadeusz, Sędzimir Zdzisław, Spieler Oskar, **Szumowski Tadeusz**, Ulrich Bernard, Vorzimmer Henryk, Werberg Izydor (pryw.), Widt Jerzy, Winkler Stefan, Wolf Szymon.

Do wiadomości rodziców i opiekunów.

Warunki przyjęcia uczniów do Zakładu. 1. Uczeń, zamierzający zapisać się do klasy I., winien wykazać, że przed upływem roku słonecznego, w którym wstępuje do Zakładu, kończy 10 lat życia.

Uczniowie, pragnący zapisać się do klasy wyższej na podstawie egzaminu wstępnego, winni wykazać taki wiek życia, jakiby mieli uczęszczając do szkoły średniej od klasy I., bez przerwy.

2. Wpisy dokonywać mogą tylko rodzice lub opiekunowie uczniów. Przy wpisie należy przedłożyć metrykę chrztu albo urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne (ewentualnie roczne z klauzulą odejścia) i dokładnie wypełniony rodowód z własnoręcznym podpisem ojca (matki), opiekuna lub nadzorcy domowego. Przy zapisaniu uczniów, którzy bądź to wcale nie uczęszczali jeszcze do szkoły średniej, bądź to przybywają z innego zakładu, należy nadto przedłożyć świadectwo szczepienia ospy.

3. Każdy uczeń opłaca przy wpisie 3 korony tytułem na zbiory naukowe i na fundusz zabawowy; uczniowie nowo wstę-

pujący do Zakładu, uiszczają nadto takse wpisową w kwocie 4 k. 20 gr.

4. Wszyscy uczniowie, zapisujący się po raz pierwszy do klasy I., muszą poddać się egzaminowi wstępnemu.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I.

a) Z religii: Wiadomości z zakresu wymagań 4-klasowych szkół ludowych.

b) Z języka polskiego: Czytanie płynne i wyraziste, objaśnienie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli, opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego i rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu. Poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć, znanych uczniom i pisemny rozbiór gramatyczny jednego zdania pojedynczego z kilkoma zwykłymi określeniami.

c) Z języka niemieckiego: Czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych, czasowników słabych i najzwyczajniejszych mocnych, zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych. Poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku polskim.

d) Z rachunków: Pisanie liczb do miliona włącznie, biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Oplata szkolna. Oplata szkolna, którą należy uiścić w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza, wynosi 40 koron za każde półrocze.

Uwolnieni od opłaty mogą uzyskać uczniowie, którzy w półroczu poprzednim uzyskali przy klasyfikacji z zachowania się cenzurę conajmniej dobrą, a we wszystkich przedmiotach nauki cenzury przynajmniej dostateczne i przedłożą dokładne świadectwo ubóstwa.

Uczniowie klasy I. (z wyjątkiem repetentów), mogą uzyskać odroczenie opłaty szkolnej za I. półrocze, o ile przy końcu października konferencya grona nauczycielskiego przyzna im z zachowania się i z postępu cenzury dobre.

Dla uczniów, pełniących służbę wojskową, istnieją osobne przepisy.

Stancye uczniów. O ile uczeń nie mieszka u rodziców, zależy od uznania Dyrekcyi ocena osobistych kwalifikacji osób, przyjmujących odpowiedzialny nadzór nad uczniami.

Odpowiedzialny dozorca czuwa nad tem, aby uczniowie nie opuszczali nauki szkolnej; w razie gdyby uczeń musiał pozostać w domu, uwiadamia jak najrychlej gospodarza klasy

lub Dyrektora o przyczynie opuszczenia szkoły, a następnie wystawia uczniowi rzetelne świadectwo, którem uczeń winien usprawiedliwić swoją nieobecność.

O każdym przypadku choroby zakaźnej (odra, ospa, płonica, dur osutkowy, kszusiec) u któregośkolwiek z uczniów, z rodziny lub domowników obowiązany jest nadzorca odpowiedzialny donieść bezzwłocznie władzy sanitarnej bez względu na to, czy takie doniesienie zrobił już prywatny lekarz.

Dyrektorowi Zakładu i członkom grona nauczycielskiego służy prawo zwiedzania w każdym czasie mieszkań uczniów. Odpowiedzialny nadzorca winien im dać wszelkie wyjaśnienia, których zażądata.

Wpisy uczniów do Zakładu na rok szkolny 1917/1918 będą się odbywały dnia 30. i 31. sierpnia.

Termin egzaminów wstępnych, poprawczych i uzupełniających, oraz dzień rozpoczęcia roku szkolnego ogłosi Dyrekcya przy wpisach.

Podręczniki szkolne na rok 1917/18 zostają bez zmiany. Wyjątki podane będą do wiadomości uczniów na początku roku.

C. k. Radca Rządu:

Dr. Wincenty Śmiątek.

